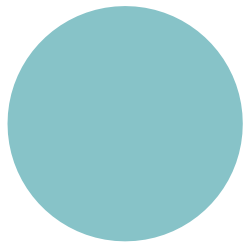
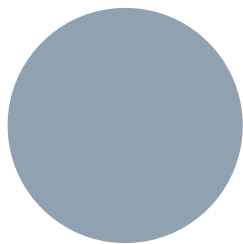

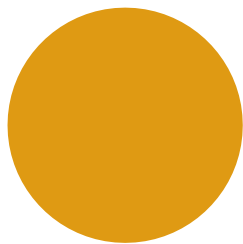
**Det Socialfaglige Nævn
vedrørende**

**Magtanvendelse over
for Borgere med
Handicap**

**1. Årsberetning
2025**

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Baggrund for Nævnets oprettelse	4
Afgørelser om magtanvendelse	4
Principielle udtalelser om velfærdsteknologi.....	4
Nævnets organisation og drift.....	6
Nævnets sammensætning	6
Nævnets drift.....	6
Nævnets aktiviteter og nøgletal	8
Sager om magtanvendelse	8
Principielle udtalelser om velfærdsteknologi.....	25
Oplysnings- og vidensarbejde	26
Nævnets opgaver i 2026.....	27
Bilag	28
Nævnets forretningsorden.....	28
Liste over nævnsmedlemmer.....	31
Udvalgte anonymiserede afgørelser	32

Forord

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap trådte i funktion den 1. januar 2025, og dette er således nævnets første årsberetning. Nævnet kan give kommuner tilladelse til magtanvendelse i form af kamerakig, aflåsning af skuffer og skabe samt give adgang til en bolig for så vidt angår en nærmere afgrænset personkreds. Der er modtaget 45 ansøgninger, som alle er afgjort indenfor den 14-dagesfrist, som er fastsat i nævnets forretningsorden. 23 sager vedrørte låsning og sikring af skabe, 5 vedrørte adgang til bolig og 17 vedrørte situationsbestemt kamerakig.

Forventningen var, at der ville komme en forholdsvis stor mængde ansøgninger, men det første år har ikke ført til det antal ansøgninger, som var forventet. Om de begrænsede antal ansøgninger skyldes, at der ikke er et særligt stort behov, manglende kendskab til reglerne eller noget helt tredje, er ikke umiddelbart muligt at fastslå. Bemærkelsesværdigt er det, at de fleste ansøgninger har handlet om tilladelse til låsning af skabe og skuffer hos beboere, hvilket kunne indikere, at der er et vist behov herfor. Nævnet har imidlertid kun givet tilladelse i et enkelt tilfælde, da betingelserne for at give tilladelse er meget skrappe. Således kræver reglerne blandt andet, at kommunen dokumenterer, at beboeren gentagne gange har anvendt ting fra skuffer eller skabe til at påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller til at forårsage væsentlig tingsskade. Fremskaffelse af en sådan dokumentation har vist sig noget vanskeligt.

Nævnet har også til opgave at afgive principielle udtalelser om tryghedsskabende velfærdsteknologi. Der er ikke afgivet sådanne udtalelser i 2025.

Årsberetningen indeholder en nærmere redegørelse for nævnets sammensætning og aktiviteter, formålet med reglerne og en gennemgang af praksis med eksempler.

Dot Buchtrup

Formand

Baggrund for Nævnets oprettelse

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) blev oprettet med virkning fra den 1. januar 2025¹. Oprettelsen var en del af en udvidelse af reglerne i serviceloven om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Nævnet fik til opgave at træffe afgørelser om anvendelse af situationsbestemt kamerakig efter servicelovens § 128 b, om låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. efter servicelovens § 128 g og om adgang til en beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 h samt at afgive principielle udtalelser om tryghedsskabende velfærdsteknologi.

Ved behandlingen af sagerne skal Nævnet påse, at både de særlige betingelser i de enkelte bestemmelser er opfyldt, og at servicelovens generelle betingelser for magtanvendelse er opfyldt. Nævnet skal derfor blandt andet vurdere, om indgrebet er absolut nødvendigt, om mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkeligt afprøvet, og om indgrebet står i rimeligt forhold til formålet.

Afgørelser om magtanvendelse²

Baggrunden for, at afgørelserne af sagerne om disse typer af magtanvendelse blev underlagt Nævnets kompetence, var, at man vurderede, at de er særdeles indgribende i borgerens selvbestemmelsesret. Man fandt derfor, at der var behov for at sikre borgerens retssikkerhed i relation til sådanne afgørelser.

Dette skulle gennemføres ved at oprette et nævn, som skulle træffe afgørelse vedrørende disse særligt indgribende typer af magtanvendelse. Afgørelseskompetencen ville dermed blive placeret hos én landsdækkende myndighed med henblik på at sikre en ensartet praksis på tværs af kommunerne.

Principielle udtalelser om velfærdsteknologi

Ved ændringen af serviceloven blev det desuden besluttet at nedlægge Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi.

Rådet blev oprettet pr. 1. januar 2020 og havde blandt andet til opgave at indstille til ministeren, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologi der kunne anvendes efter servicelovens dagældende regler om magtanvendelse.

Formålet med oprettelsen af Rådet var at sikre, at reglerne fulgte med den teknologiske udvikling, sikre at teknologierne var egnet til at understøtte borgerens tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed og selvbestemmelse samt at sikre, at det blev klart for bo- og dagtilbuddene, hvilke teknologiske løsninger der måtte anvendes.

¹ Ved lov nr. 680 af 11. juni 2024

² Jf. lovbemærkningerne til lovforslaget L 188 fremsat den 30. april 2024

Formålet var samtidig at sikre en vis central kontrol med, hvilke teknologiske løsninger der kunne anvendes med henblik på at sikre borgernes retssikkerhed.

En efterfølgende evaluering af magtanvendelsesreglerne viste, at der på botilbuddene og plejehjemmene kun i mindre omfang var kendskab til Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi og listen over godkendte velfærdsteknologiske løsninger. Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi meddelte desuden, at det havde afsluttet sin primære opgave og indstillede derfor selv til, at det blev nedlagt.

Det var vurderingen, at nedlæggelsen af Rådet ville indebære, at ministeren ville få brug for oplysninger om anvendelse af ny teknologi og ændret anvendelse af eksisterende teknologi andetsteds fra. Oplysningerne kunne tilvejebringes dels ved principielle udtalelser fra Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap, som samtidig blev oprettet, og dels fra Social- og Boligstyrelsen.

Det blev derfor vedtaget, at Nævnet bør tage stilling til anvendelsen af bestemte former for velfærdsteknologi, herunder de konkrete velfærdsteknologiske løsningers egnethed til at sikre omsorg og tryghed for borgerne i forskellige situationer og offentliggøre principielle udtalelser herom.

Nævnets organisation og drift

Nævnets sammensætning

Nævnet består af 3 medlemmer - en dommer, et medlem fra Kommunernes Landsforening (KL) og et medlem fra Danske Handicaporganisationer (DH).

Formanden skal være byretsdommer, fuldmægtig ved domstolene eller pensioneret dommer eller fuldmægtig. Formanden beskikkes af Social- og Boligministeren efter udpegning af vedkommende retspræsident. De to øvrige medlemmer beskikkes af ministeren efter indstilling fra henholdsvis DH og fra KL, og disse medlemmer skal have socialfaglig indsigt. Sammensætningen af et medlem fra KL og et medlem fra DH skal sikre, at begge organisationer som repræsentanter for henholdsvis interesseorganisationerne og repræsentanter for kommunerne bliver hørt og inddraget i afgørelsesgrundlaget.

Samtlige nævnsmedlemmer beskikkes for 4 år ad gangen og kan genbeskikkes én gang. Pr. 1. januar 2025 udpegede Social- og Boligministeren 4 dommere som henholdsvis formand og stedfortrædere for formanden og 6 medlemmer fra henholdsvis DH og KL.

Nævnets formand tilrettelægger Nævnets arbejde i samråd med sekretariatet og leder Nævnets møder. Det er formanden eller den, som formanden bemyndiger hertil, der repræsenterer Nævnet.

Sekretariatet varetager sammen med formanden nævnets daglige funktioner, herunder besvarelse af høringer og forespørgsler af overvejende faktuel karakter.

Nævnets drift

Når en kommune ønsker at gøre brug af situationsbestemt kamerakig, låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. eller ønsker adgang til en beboers bolig i et botilbud, skal kommunen indstille til og opnå Nævnets tilladelse, inden det påtænkte indgreb kan tages i brug. Det er kun kommunerne, der kan indstille til disse magtanvendelser, og dette kan således ikke ske på initiativ af pårørende, botilbud eller andre.

Nævnets sekretariat, som stilles til rådighed af Familierechts huset, har udarbejdet et skema, som ligger tilgængeligt på Familierechts husets hjemmeside. Skemaet kan anvendes som grundlag for kommunens indstilling.

Serviceoven stiller en række krav til indholdet af kommunens indstilling, som indledningsvist modtages og gennemgås af Nævnets sekretariat. Det er således nævnssekretariatet, der forestår den forberedende sagsbehandling og påser, at alle nødvendige oplysninger er modtaget og indhenter om nødvendigt yderligere, inden sagen behandles i Nævnet.

Der skal træffes afgørelse i sagerne senest to uger efter modtagelsen af kommunens indstilling med alle nødvendige oplysninger. Dette betyder, at fristen først løber fra det tidspunkt, hvor sagen er fuldt oplyst. Det er dog, af hensynet til sagernes karakter,

påkrævet med en hurtig sagsbehandling, og det vil derfor være nødvendigt med et nært samarbejde mellem kommunen og nævnsekretariatet om at fremskaffe de manglende oplysninger inden for ganske kort tid.

Sekretariatet tilrettelægger desuden den videre behandling af sagerne og indstiller som led heri til Nævnets formand, om sagerne skal behandles på mundtligt eller skriftligt grundlag. Udgangspunktet er, at sagerne behandles mundtligt på virtuelle møder på grundlag af sagens skriftlige materiale. Formanden kan dog beslutte, at enkelte møder afholdes helt eller delvist fysisk, ligesom formanden også i særlige tilfælde kan bestemme, at en sag behandles på skriftligt grundlag uden et møde.

Dagsorden for møderne fastlægges af formanden i forening med sekretariatet, men de øvrige medlemmer kan anmode om at få sat et punkt på dagsordenen. Sekretariatet udarbejder, så vidt muligt, inden mødet et udkast til afgørelse, som sammen med dagsordenen og sagens akter sendes til nævnets medlemmer i god tid inden nævnmødet. I særlige tilfælde kan det af hensyn til behandlingsfristen i sagerne være tilstrækkeligt, at akterne foreligger på mødet.

Sekretariatet tilrettelægger Nævnets arbejde og møder og har adgang til at deltage i sagens drøftelse på nævnmøderne uden stemmeret. Hvis det er nødvendigt, kan Nævnet beslutte at indkalde en sagkyndig eller personer, som har en særlig indsigt eller interesse i et dagsordenspunkt til at deltage i et nævnmøde. Den sagkyndige eller de indkaldte personer har ikke stemmeret. Nævnmøderne er ikke offentlige.

Nævnets afgørelser træffes ved flertal, og det skal fremgå af afgørelsen, om den er truffet i enighed eller med dissens. Hvis der er afgivet dissens, vil det fremgå af afgørelsen, hvad dissensen omfatter samt det pågældendes medlems begrundelse herfor. Sekretariatet udsender Nævnets afgørelser til sagens parter.

Sekretariatet udarbejder efter nævnmødet et beslutningsreferat, som angiver afgørelsernes udfald. Referaterne gengiver ikke drøftelserne på nævnmøderne, men medlemmerne kan anføre et særstandpunkt i referatet. Et udkast til referatet udsendes så vidt muligt umiddelbart efter nævnmødet, dog senest i forbindelse med indkaldelsen til næste nævnmøde. Det følger af Nævnets forretningsorden, at indsigelser mod indholdet i et referat skal fremsættes senest på førstkommende nævnmøde.

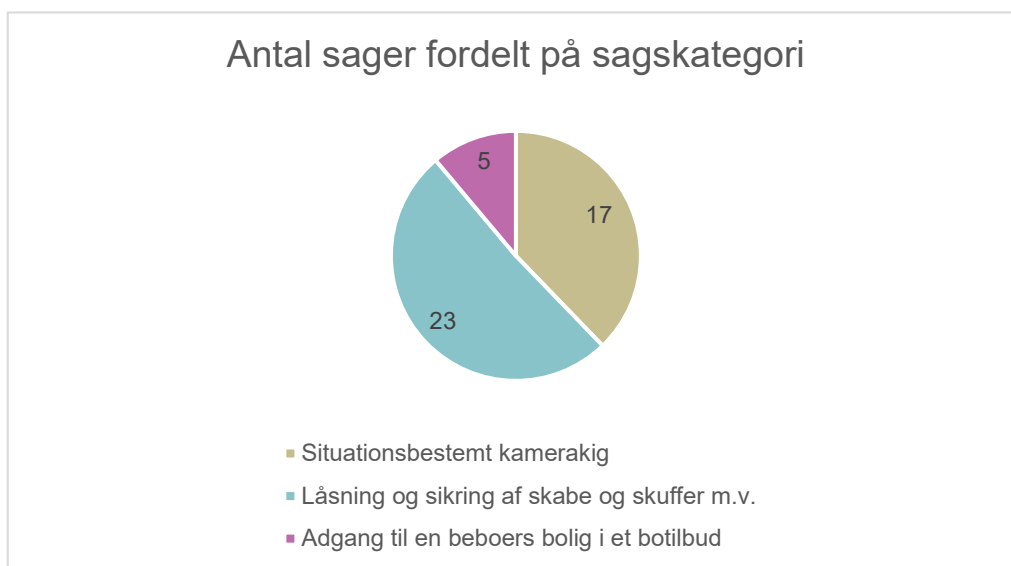
Nævnsmemberne er omfattet af forvaltningslovens regler om tavshedspligt og inhabilitet, og medlemmerne har pligt til at give besked om mulig inhabilitet i så god tid før et nævnmøde, at en stedfortræder kan indkaldes til at deltage i behandlingen af sagen.

Nævnets aktiviteter og nøgletal

Sager om magtanvendelse

I 2025 modtog Nævnet i alt 46 indstillinger³ om magtanvendelse fra landets kommuner, og der blev afholdt 19 nævnsmøder.

De modtagne sager fordelte sig på følgende sagskategorier:

Afvisninger og henlagte sager

I alt blev 33 sager realitetsbehandlet, mens 6 sager blev afvist og 6 blev trukket tilbage af kommunen, inden sagen blev forelagt for Nævnet.

Afvisningerne skyldes enten, at sagerne ikke var tilstrækkeligt oplyste (en sag), eller at det indgreb, der var indstillet til, faldt uden for nævnets kompetence at tage stilling til (fem sager).

Nævnets formand kan selvstændigt træffe afgørelse om at afvise:

- Sager der falder uden for Nævnets kompetence,
- sager der ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger, og
- anmodninger om genoptagelse, der ikke indeholder nye væsentlige oplysninger.

Formanden kan også bemyndige sekretariatet til at afvise disse typer af sager.

³ Nævnet modtog op mod årsskiftet en sag, som først blev fuldt oplyst og afgjort i 2026. Da sagen ikke blev afgjort i 2025, er der i denne beretning alene taget udgangspunkt i de øvrige 45 sager.

I alt blev seks sager afvist, hvoraf fire blev afvist af Nævnet, og to blev afvist af nævnsformanden. Sekretariatet afviste ingen sager.

Eksempel

Afvisning af sag på grund af manglende saglig kompetence – demens

En kommune søgte om Nævnets tilladelse til at anvende kamerakig om natten over for en dement borger for ikke at vække ham unødigt ved personalets fysiske tilstedeværelse. Hverken borgeren selv eller hans fremtidsfuldmægtige havde modsat sig dette.

Nævnet afviste at behandle sagen, da det følger af servicelovens § 136 e, stk. 1 og 2, at det er personalet, der har kompetencen til at beslutte, at der skal anvendes kamerakig over for en dement borger, når hverken borgeren selv eller dennes fremtidsfuldmægtig¹ modsætter sig anvendelsen.

Nævnet havde derfor ikke kompetence til at behandle sagen.

Afgørelsen er vedlagt som bilag. (afgørelse 1)

Eksempel

Afvisning af sag på grund af manglende saglig kompetence – fællesarealer

En kommune indstillede til, at Nævnet skulle træffe afgørelse om at tillade, at kommunen kunne låse en skuffe i et nichekøkken i et botilbud.

Skuffen indeholdt skarpe køkkenredskaber som køkkenknive, urteknive og en saks, som var frit tilgængelige for alle personer, der opholdt sig i nichekøkkenet. Kommunen vurderede, at aflåsningen var påkrævet for at beboerne kunne opholde sig trygt og sikkert i køkkenet, idet en af beboerne havde vanskeligt ved at styre sine impulsive reaktioner under affektudbrud. Under et sådant udbrud ville der således være risiko for personskade for både den pågældende beboer selv og de øvrige beboere, når der var adgang til skarpe køkkenredskaber. Det var oplyst, at beboeren tidligere havde benyttet genstande i skabe og skuffer til at forårsage person- og tingsskade.

Nævnet havde ikke kompetence til at behandle sagen, da Nævnet alene kan træffe afgørelse om at tillade at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig i et botilbud. Kommunens indstilling vedrørte låsning af en skuffe i et nichekøkken på botilbuddet, som kunne tilgås af flere beboere. Der var således tale om et fællesareal, og ikke skabe, skuffer, m.v. i beboerens egen bolig.

Nævnet afviste derfor at behandle sagen.

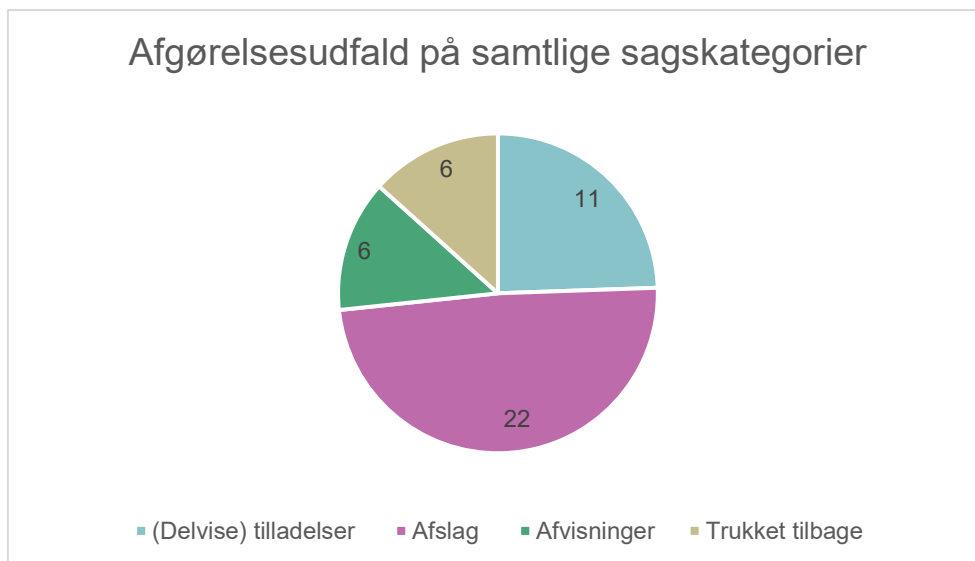
Sekretariatet henlagde seks sager som konsekvens af, at kommunerne havde trukket deres indstillinger tilbage. I fem af sagerne havde sekretariatet anmodet om yderligere oplysninger, og det var ikke muligt for kommunerne at indhente disse inden for den af sekretariatet fastsatte frist. Kommunerne kan til enhver tid sende en ny indstilling til Nævnet, uanset om en tidligere indstilling er trukket tilbage.

Sekretariatet indhentede supplerende oplysninger i 34 ud af 45 modtagne indstillinger svarende til 76 procent af sagerne.

Det forhold, at en relativt stor del af sagerne blev trukket tilbage eller skulle suppleres med yderligere oplysninger, kan være en konsekvens af, at 2025 var det første år efter de nye reglers indførelse, og at der derfor ikke har været erfaring med denne type af indstillinger samt kendskab til praksis. Det kan derfor forventes, at der i takt med udbredelsen af kendskabet hertil vil ske et fald i antallet af sager, der ikke er fuldt oplyst på modtagelsestidspunktet.

Samlet antal indstillinger og afgørelsesudfald

Ud af de 45 afgjorte sager blev der samlet set givet flest afslag og dernæst (delvise) tilladelser. Lige mange sager blev henholdsvis afvist og trukket tilbage af kommunen.

Antallet af afvisninger omfatter både afgørelser truffet af Nævnet og afgørelsen truffet selvstændigt af formanden

Samlet overblik over sagskategorier og udfald

Sagstype	Tilladelse	Delvis tilladelse	Afslag	Afvist (Nævnet)	Trukket tilbage af kommune	Formandsafgørelse	I alt
§ 128 b	5	2	7	2	1		17
§ 128 g	0	1	15	1	4	2 (afvisning)	23
§ 128 h	3	0	0	1	1		5
I alt	8	3	22	4	6	2	45

Antal afgørelser og tilladelser fordelt på sagskategori

Magtanvendelse	Antal afgørelser ⁴	Tilladelser ⁵	Tilladelser i procent
Situationsbestemt Kamerakig	16	7	44
Låsning og sikring af skabe og skuffer	19	1	5
Adgang til en beboers bolig	4	3	75

Delvise tilladelser og afgørelser med dissens

Nævnet gav i alt tre delvise tilladelser inden for samtlige sagskategorier.

To af afgørelserne vedrørte samme borger og omhandlede brug af kamerakig. Der er tale om delvise tilladelser, da de blev givet med en kortere varighed, end hvad kommunen havde indstillet til. Sagen er beskrevet som eksempel (delvis tilladelse til kontinuerlig anvendelse af kamerakig) under afsnittet "situationsbestemt kamerakig".

Den tredje delvise tilladelse vedrørte låsning og sikring af skabe og skuffer. Tilladelsen blev i denne sag gjort delvis, fordi Nævnet ikke fandt låsning påkrævet i det omfang, som kommunen havde indstillet til. Den blev som konsekvens heraf begrænset til alene at gælde på tidspunkter i løbet af dagen, hvor beboeren ikke var sammen med personalet,

⁴ Antallet af afgørelser er opgjort som både realitetsbehandlede og afviste sager. Sager, som blev trukket tilbage af kommunen, er ikke medregnet.

⁵ I beregningen af tilladelsesprocenten er medtaget både tilladelser og delvise tilladelser. Procenten er beregnet ud fra det samlede antal afgørelser i kategorien og medindregnet er dermed også sager, der blev afvist. Sager der blev trukket tilbage, er ikke indregnet.

og ikke hele døgnet, som indstillet til af kommunen. Sagen er beskrevet som eksempel (delvis tilladelse) under afsnittet "låsning og sikring af skabe og skuffer".

Nævnet har givet tre tilladelser til adgang til en beboers bolig i et botilbud. Afgørelserne er alle givet som fulde tilladelser på trods af, at to ud af tre tilladelser blev givet med en kortere varighed, end hvad kommunen havde indstillet til, og således kun delvist imødekom kommunernes indstillinger.

Der er dermed for sagerne om adgang til bolig ikke anvendt samme metode som for sagerne vedrørende kamerakig. Nævnet vil fremadrettet anvende samme metode for alle sagskategorier og dermed ensrette sin praksis.

Ud af de 33 realitetsbehandlede sager blev der afgivet dissens i én sag.

Eksempel **Sag med dissens – afslag på låsning af skabe**

En kommune indstillede til, at Nævnet skulle give tilladelse til at låse en beboers skabe med medicin samt tøj, plejeartikler, aktivitetsgenstande og sengetøj.

Baggrunden for indstillingen var, at kommunen havde erfaring med, at beboeren smed tøj og bløde ting fra skabene i toilettet, og kommunen ønskede at afværge tingsskade i form af tilstoppede afløb og dermed udgifter til slamsuger. Der var ansøgt om, at aflåsningen kunne ske konstant hele døgnet, når beboeren var alene i sin bolig, og at den skulle gælde for en periode på 12 måneder.

Skabene havde været kontinuerligt aflåst i tre år, siden et par måneder efter borgerens indflytning på botilbuddet, og skabene var på tidspunktet for indstillingen fortsat aflåst. Kommunen oplyste, at beboeren hver dag op til 4-5 gange dagligt kom genstande i toilettet, indtil skabene blev låst, og at der i perioden blev tilkaldt en slamsuger en til to gange om måneden.

Beboerens værge, som ligeledes var vedkommendes mor, tiltrådte kommunes indstilling.

Et flertal af Nævnets medlemmer vurderede, at det ikke var godtgjort, at borgeren gentagne gange havde anvendt genstandene i skabene til at forårsage væsentlig tingsskade. Flertallet lagde vægt på, at der ikke forelå oplysninger om omfanget og karakteren af ødelæggelserne. Der var således ikke oplysninger om den økonomiske værdi af det ødelagte tøj og bamser eller udgifter til slamsuger, og der var ikke i øvrigt grundlag for at antage, at de ødelagte genstande havde en særlig affektionsværdi for beboeren.

Derudover lagde flertallet vægt på, at skabene havde været aflåst siden kort tid efter beboerens indflytning, og at genstandene i skabene således ikke havde været anvendt til at forårsage tingsskade i over tre år.

Flertallet bemærkede, at de var opmærksomme på, at beboeren havde smidt andre – og ikke aflåste – genstande i toilettet efter låsningen blev effektueret, hvilket havde medført, at toilettet var stoppet to gange inden for det seneste år. Det var dog samtidigt oplyst, at personalet havde gjort det til en aktivitet at tage fyldet ud af beboerens bamser og sy dem sammen igen, hvilket havde medført en ændret adfærd hos beboeren, som derefter ikke længere smed dem i toilettet. Det var på den baggrund flertallets vurdering, at det ikke var godtgjort, at det var påkrævet, at beboerens skabe forblev låst og stemte derfor for at give afslag på kommunens indstilling.

Mindretallet vurderede med henvisning til forarbejderne til servicelovens § 128 g, at det kunne lægges til grund, at beboeren, i en periode på et par måneder efter indflytningen på botilbuddet, gentagne gange og relativt ofte, nogle gange 4-5 gange om dagen, tog sit tøj fra de omhandlede skabe og stoppede det i toilettet.

Mindretallet vurderede desuden, at det kunne lægges til grund, at beboerens handlinger medførte Mindretallet vurderede desuden, at det kunne lægges til grund, at beboerens handlinger medførte, at der flere gange var behov for at tilkalde en slamsuger med henblik på at genoprette funktionaliteten af og hindre egentlig ødelæggelse af de sanitære installationer samt hindre anden tingsskade. Mindretallet fandt det ubetænkeligt at lægge til grund, at der således havde været afholdt ikke-bagatelagtige udgifter til slamsugning mv.

På denne baggrund, og under hensyntagen til det anførte i forarbejderne til bestemmelsen, fandt mindretallet, at det var tilstrækkeligt godtgjort, at det pågældende tilfælde omhandlede væsentlig tingsskade. Nævnsmedlemmet bemærkede, at det efter det anførte ikke i sig selv kunne føre til en anden vurdering, at kommunen ikke havde oplyst omfanget af udgifter til slamsugning eller udgifter til muligt ødelagt tøj.

Der blev truffet afgørelse efter stemmeflertallet, og der blev således givet afslag på kommunens indstilling.

Afgørelsen er vedlagt som bilag. (afgørelse 2)

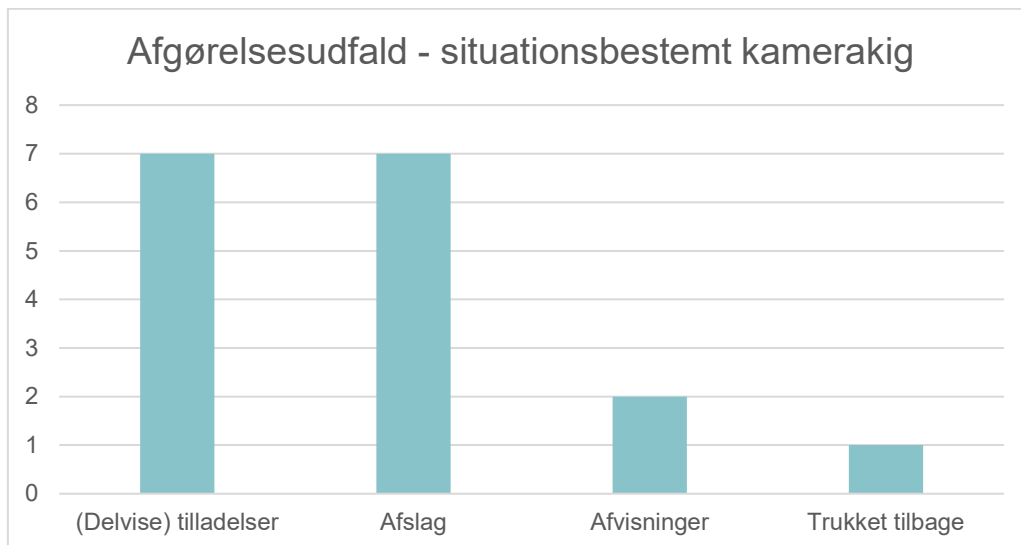
Situationsbestemt kamerakig

Kommunalbestyrelsen kan indstille til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade anvendelsen af situationsbestemt kamerakig. Tilladelsen kan gives for en afgrænset periode, når der er risiko for personskade og forholdene i det enkelte tilfælde gør anvendelsen påkrævet for at afværge risikoen.

Ved anvendelse af kamerakig i praksis skal billeder af borgeren vises i direkte tid, og videoen må ikke blive optaget, gemt eller lagret. For at sikre, at det udelukkende er relevant personale, som vil få muligheden for at udføre et videobaseret kamerakig, skal personalet logge sig ind på en telefon eller computer for at kunne kigge ind via kameraet, og systemet skal føre en log over, hvem der har logget ind, herunder i hvilken tidsperiode det videobaserede kamerakig har fundet sted. Tilladelsen skal udøves i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler i lov om TV-overvågning.

Nævnet modtog 17 indstillinger om situationsbestemt kamerakig, hvoraf 14 blev realitetsbehandlet.

Udfaldet af afgørelserne fordelte sig på følgende måde:

Der blev givet 5 tilladelser til situationsbestemt kamerakig og to delvise tilladelser. De to delvise tilladelser vedrørte samme borger og var henholdsvis en førstegangstilladelse samt en forlængelse og tillod undtagelsesvist kontinuerlig overvågning af borgeren.

Eksempel: Delvis tilladelse til kontinuerlig anvendelse af kamerakig

En kommune indstillede til, at Nævnet skulle træffe afgørelse om at tillade anvendelse af situationsbestemt kamerakig over for en borger om natten, når borgeren var alene i sin lejlighed.

Kommunen ønskede tilladelse til, at kamerakigget kunne anvendes kontinuerligt og dermed hele tiden inden for det oplyste tidsrum. Kommunen havde forinden anvendt kamerakig over for borgeren i flere år, siden borgeren var flyttet ind på sit nuværende bosted.

Borgeren havde en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne og led af epilepsianfald, der i nogle tilfælde kun kunne registreres ved at observere borgeren visuelt. Det var vigtigt, at anfaldene blev afbrudt inden for tre minutter, da borgeren ellers kunne blive hjerneskadet eller komme i livsfare. Det var ligeledes oplyst, at borgeren både ved små og store anfald kunne falde ned fra sengen eller ende i lejring med hovedet nede i puden med risiko for respirationsstop. Kommunen ønskede kamerakig for at sikre rettidig indgriben og dermed forhindre væsentlig personskade.

Nævnet vurderede, at betingelserne for magtanvendelsen var opfyldt, herunder at mindre indgribende foranstaltninger havde været forsøgt afprøvet, og at disse havde vist sig ikke at være tilstrækkelige. Der var således afprøvet forskellige medicinske behandlinger, fast natte- og dagvagt samt epilepsialarmer. Kommunen havde ikke afprøvet en særlig epilepsi-alarm (en såkaldt Guardian-plade), men ønskede at prøve denne samtidig med kamerakigget, da der ikke var sikkerhed for, at alarmen kunne opfange alle borgerens epileptiske anfald.

Nævnet bemærkede, at det som udgangspunkt ikke er lovligt at foretage kontinuerlig kameraovervågning over flere timer, som ønsket af kommunen. Nævnet henviste til, at det fremgår af forarbejderne til serviceloven, at situationsbestemt kamerakig indebærer, at der i udgangspunktet ikke må være tale om kontinuerlig overvågning af en borger, men at overvågningen vil skulle være afgrænset til nærmere definerede situationer og foregå i afgrænsede tidsperioder, der fastsættes af Nævnet. Det følger dog samtidig af forarbejderne, at kamerakig kan anvendes i længere tidsstræk, hvis tungtvejende faglige grunde taler for det, herunder for eksempel hensynet til at forebygge, at borgeren er i risiko for at lide væsentlig personskade.

Nævnet vurderede, at livsfare måtte anses for at være en tungtvejende grund, og at det i den konkrete sag var nødvendigt med anvendelse af kamerakig i længere tidsstræk for at forebygge livsfare eller død hos borgeren.

Kommunen havde indstillet til, at tilladelsen skulle gælde i 12 måneder. Nævnet besluttede, at tilladelsen alene skulle gælde i 4 måneder, idet kommunen ikke forinden havde prøvet Guardian-pladen på trods af at kommunen igennem flere år havde anvendt kamerakig over for borgeren.

Nævnet vurderede således, at der kunne anvendes kontinuerlig kamerakig over for borgeren i fire måneder, mens Guardian-pladen blev afprøvet.

Da kommunens indstilling ikke blev fuldt ud imødekommet i forhold til den tidsmæssige udstrækning, var der alene tale om en delvis tilladelse.

Tilladelsen blev efterfølgende forlænget.

Afgørelsen er vedlagt som bilag. (afgørelse 3)

De resterende tilladelser til kamerakig blev med undtagelse af én sag ligeledes givet til kommuner, som ønskede at anvende kamerakigget over for borgere, som krævede observation i kraft af deres somatiske sygdomme, herunder særligt epilepsi. Den sidste sag vedrørte en borger, som var selvskadende i sin lejlighed om natten.

Tilladelserne til kamerakig blev således typisk givet for at afværge risikoen for personskade hos personer med alvorlige former for epilepsi, hvor epilepsialarmer som mindre indgribende foranstaltning ikke blev vurderet som tilstrækkeligt. Der vil muligvis kunne ses et fald i antallet af disse tilladelser i takt med, at teknologien inden for epilepsialarmer yderligere forbedres.

Nævnet gav syv afslag på situationsbestemt kamerakig.

Eksempel: Afslag på situationsbestemt kamerakig – formålet med og betingelserne for anvendelse af bestemmelsen

En kommune indstillede til, at Nævnet skulle tillade anvendelse af situationsbestemt kamerakig over for en borger i situationer, hvor det var sikkerhedsmæssigt nødvendigt. Borgeren havde en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne og var beskrevet som farlig med voldsomme affektudbrud samt med selvskadende og udadreagerende adfærd. Personalet havde tidligere været udsat for vold og været i risiko for vold.

Det var oplyst, at kommunen ønskede tilladelse til at anvende kamerakig med henblik på at sikre personalets og borgerens sikkerhed. Kamerakigget skulle understøtte personalets sikkerhed ved, at de fik mulighed for at vurdere borgerens sindstilstand og adfærd samt bruges til at se, hvor borgeren befandt sig i lejligheden. Denne information skulle danne grundlag for, at personalet kunne finde den rette måde at interagere med borgeren på. Derudover skulle kamerakigget bruges til at observere borgeren, når vedkommende var selvskadende og dermed give personalet klarhed over, hvornår borgeren var faldet så meget til ro, at de kunne gå ind og hjælpe vedkommende videre.

Nævnet vurderede blandt andet, at de oplyste hensyn tilgodeså personalet og deres tryghed og sikkerhed, samt at kamerakigget havde til formål at afværge risikoen for personskade for personalet og ikke for borgeren. Kommunens indstilling indeholdt efter Nævnets vurdering ikke tilstrækkeligt med oplysninger om, i hvilke situationer kamerakig ville sikre omsorg og sikkerhed for borgeren udover, at det var angivet, at personalet ønskede at møde borgeren på en sådan hensigtsmæssig måde, at borgeren kunne undgå at komme i et affektudbrud, hvor risikoen for personskade var til stede.

Nævnet gav derfor afslag på kommunens indstilling.

Eksempel: Afslag på kamerakig – mindre indgribende foranstaltninger og ej risiko for personskade

En kommune indstillede til, at Nævnet skulle træffe afgørelse om at tillade situationsbestemt kamerakig hver halve time i aften- og nattetimerne, når en borger sov i sin seng. Borgeren var omfattet af målgruppen og var blandt andet diagnosticeret med epilepsi, som nødvendiggjorde tilsyn hver halve time og i nogle tilfælde anfaldsbrydende medicin.

Det var oplyst, at personalet skulle gennem borgerens stue for at komme ind i soveværelset, og at borgeren vågnede let og blev forstyrret i nattesøvnen ved personalets tilsyn. Kommunen ønskede derfor kamerakig i aften- og nattetimerne for at sikre borgeren en tryk og uforstyrret nattesøvn. Borgeren havde hidtil boet hos sine forældre samt på et aflastningstilbud, og der havde indtil flytningen til botilbud været iværksat videoovervågning i forældrenes hjem på foranledning af en læge.

Uanset de lægelige oplysninger i sagen vurderede Nævnet, at det ikke var dokumenteret, hvordan situationsbestemt kamerakig helt konkret kunne anvendes til at afværge risikoen for personskade ved epileptiske anfald. Nævnet vurderede også, at det ikke var dokumenteret, at en eventuel risiko ikke kunne imødegås ved mindre indgribende foranstaltninger f.eks. ved fysiske tilsyn om natten, hvor lejligheden indrettedes, så tilsynene kunne gennemføres med størst mulige skånsomhed overfor borgeren, eller ved brug af epilepsialarmer eller andre mindre indgribende tryghedsskabende velfærdsteknologier.

Nævnet lagde vægt på erfaringerne med fysiske tilsyn fra borgerens aktuelle samt tidligere botilbud, og vurderede på den baggrund, at fysiske tilsyn begge steder kunne opfylde borgerens behov for observation for epileptiske anfald. Det var fra det aktuelle botilbud oplyst, at borgeren vågnede enkelte gange ved fysiske tilsyn.

Derudover lagde Nævnet vægt på, at videoovervågningen foretaget hos borgerens forældre ikke havde været nødvendigt om natten, da forældrene alene på borgerens lyde kunne identificere anfald.

Nævnet gav derfor kommunen afslag på at anvende situationsbestemt kamerakig.

Nævnet gav i et andet tilfælde afslag på kamerakig, fordi det ikke var dokumenteret, at borgeren havde en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og det var derfor ikke godtgjort, at borgeren var omfattet af bestemmelsens målgruppe. I en anden sag gav Nævnet afslag med den begrundelse, at der ikke var tale om personskade i bestemmelsens forstand, når borgeren alene påførte sig selv kradsemærker på kroppen.

Det er kendetegnende for afslagene på kamerakig, at der forelå flere forskellige grunde til, at betingelserne for anvendelse ikke blev vurderet opfyldt. Der var både forhold af mere generel karakter, såsom at formålet med kamerakigget faldt uden for

bestemmelsens anvendelsesområde og mere konkrete mangler i form af manglende dokumentation for, at borgeren var omfattet af målgruppen.

Låsning og sikring af skabe og skuffer

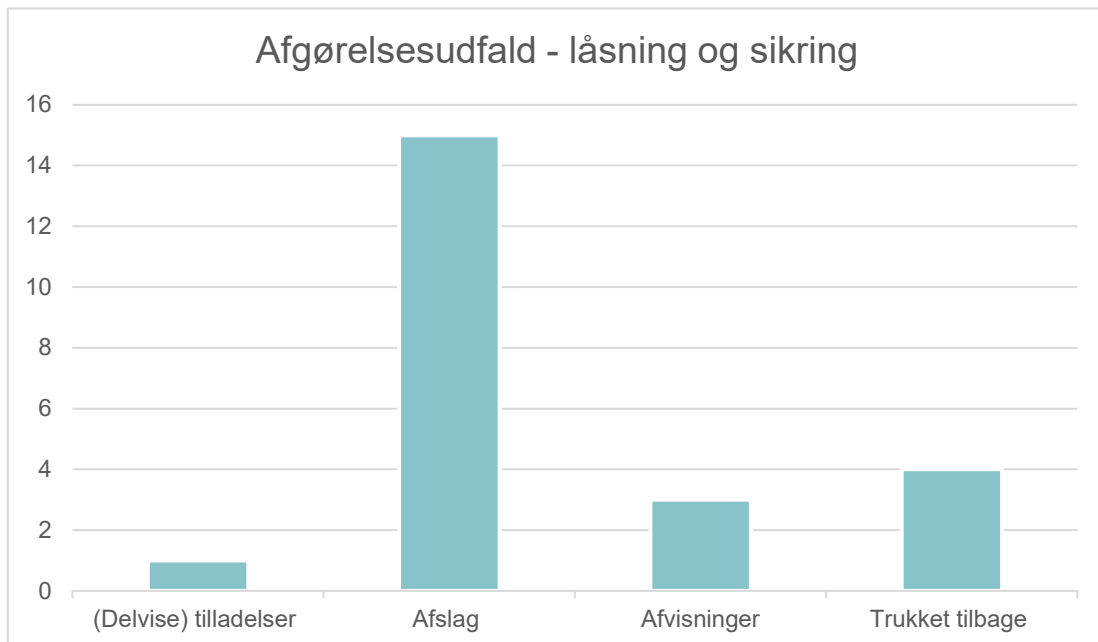
Kommunalbestyrelsen kan indstille til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade, at en beboers skabe og skuffer m.v. låses eller på anden vis sikres i borgerens bolig i et botilbud.

Tilladelsen kan gives, når beboeren gentagne gange har anvendt genstandene i skabene og skufferne til at påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller til at forårsage væsentlig tingsskade. Afgørelserne kan afgrænses til at gælde i et nærmere bestemt tidsrum af døgnet, og tilladelsen kan højst have en varighed på 12 måneder.

Personalets brug af tilladelsen skal altid bero på en konkret vurdering af, hvorvidt der i det enkelte tilfælde foreligger en risiko for væsentlig personskade eller væsentlig tingsskade, hvis der ikke foretages en låsning eller sikring efter tilladelsen.

Det er også et krav, at det sikres, at beboeren efter anmodning hurtigt, men under iagttagelse af hensynene bag tilladelsen får adgang til de aflåste skabe og skuffer.

Der blev givet én tilladelse, og kommunens indstilling blev kun imødekommet delvist.

Eksempel: Delvis tilladelse til låsning af skabe

En kommune søgte om tilladelse til at låse en række skabe i en beboers bolig på alle tidspunkter af døgnet i en periode på 12 måneder.

Nogle af skabene indeholdt blandt andet beboerens legetøj, puder, medicin og hygiejneartikler, mens andre indeholdt afløb under håndvaske i køkken og badeværelse. Det var oplyst, at beboeren afmonterede rørene og kom jord og legetøj i afløbet, og at beboeren kom ting i toilettet, som blev stoppet.

Beboeren havde en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og var dermed omfattet af bestemmelsens målgruppe.

Nævnet vurderede, at de grundlæggende betingelser for magtanvendelse i serviceloven § 124 var opfyldt, herunder blandt andet at indgrebet var forsøgt forebygget på anden måde, og at magtanvendelsen stod i rimeligt forhold til det, der søgtes opnået.

Nævnet lagde vægt på, at man forinden indstillingen om magtanvendelse havde forsøgt at afværge risikoen for tingsskade ved hjælp af pædagogiske tiltag, idet man havde lavet et attrap-toilet, som beboeren kunne komme ting i risikofrit. Man havde desuden forsøgt at holde opsyn med beboeren og dermed arbejdet på at motivere til en ændret adfærd. Det var imidlertid ikke altid muligt at forhindre beboerens adfærd, og beboeren havde også behov for alenetid, hvor personalet ikke kunne holde opsyn. Derudover lagde Nævnet vægt på blandt andet, at kommunen havde oplyst, at der ikke var velfærdsteknologiske løsninger, der kunne forhindre beboerens adfærd.

Nævnet vurderede desuden, at det var dokumenteret, at beboeren gentagne gange havde benyttet genstandene i skabene til at forårsage væsentlig tingsskade ved cirka en gang om måneden at komme genstande fra skabene ned i toilettet, så det stoppede, hvilket medførte udgifter til slamsugning og rengøring.

Nævnet gav derfor tilladelse til at låse beboerens skabe i en periode på 12 måneder, idet det var oplyst, at beboeren ikke havde udsigt til forbedring, og da det var påregneligt, at der fortsat ville være behov for låsning selv efter 12 måneder.

Det var ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at der var behov for, at skabene skulle være låst, når beboeren var sammen med personalet. Tilladelsen blev derfor begrænset til at gælde for de tidspunkter, hvor beboeren ikke var sammen med personalet for eksempel ved alene-pauser, når beboeren sov m.v. Da kommunens indstilling ikke blev imødekommet i fuld udstrækning, var der tale om en delvis tilladelse.

Afgørelsen er vedlagt som bilag. (afgørelse 4)

Nævnet gav 15 afslag på at låse og sikre skabe og skuffer m.v.

Eksempel: Afslag på låsning og sikring af skabe og skuffer – hverken person- eller tingsskade

En kommune ansøgte om tilladelse til at aflåse en beboers skabe og skuffer, der indeholdt tøj og snacks.

Det var oplyst, at beboerens skabe og skuffer havde været låst de foregående år bortset fra en kortere periode på halvanden måned, idet beboeren ellers skiftede tøj mange gange og ødelagde sit tøj i affekt. Dette kunne føre til et højt arousal-niveau og risiko for selvskadende og farlig omkringfarende adfærd. Beboeren havde diabetes, hvilket krævede konstant kontrol med indtaget af mad for at undgå blodsukkerudsving. Derudover var beboeren impulsstyret, havde et stort behov for at sanse oralt og spiste alting, og det var derfor uhensigtsmæssigt med fri adgang til sine snacks. Derudover kunne beboerens økonomi ikke bære udgifterne til nyt tøj.

Der var i de halvanden måned, hvor beboerens ting ikke havde været låst inde, været afholdt udgifter på 8.000 til indkøb af tøj, og efter aflåsningen var der indkøbt tøj for mindre end 5.000 kr. Kommunen henviste til informationsmateriale fra Diabetesforeningen, hvoraf det fremgik, at et blodsukker-niveau ude af kontrol kan føre til en række følgesygdomme. I de perioder, hvor beboerens ejendele var låst inde, var der færre episoder med selvskadende og udadreagerende adfærd.

Nævnet vurderede, at det hverken var godtgjort, at beboeren gentagne gange havde påført sig selv eller andre væsentlig personskade som følge af at have haft adgang til sine skabe og skuffer, eller at beboeren som følge deraf havde forårsaget væsentlig personskade.

I forhold til personskade lagde Nævnet vægt på, at der ikke i sagen forelå oplysninger om omfanget og karakteren af skaderne eller om et eventuelt behandlingsbehov. Der var heller ikke oplysninger om, at det ikke havde været muligt at håndtere beboerens diabetes på forsvarlig vis, eller at beboerens helbred havde været i fare som følge af adgangen til snacks. Nævnet bemærkede, at risikoen for følgesygdomme på længere sigt var en potentiel risiko, som ikke udgjorde et tilstrækkeligt grundlag for aflåsning.

Det forhold, at beboeren havde et lavere stress-niveau, at den generelle trivsel var bedre, samt at beboeren udviste mindre selvskadende og udadreagerende adfærd, når tingene var låst inde, førte ikke til en ændret vurdering.

I vurderingen af, at det ikke var godtgjort, at beboeren gentagne gange havde forårsaget væsentlig personskade lagde Nævnet vægt på, at der samlet set havde været ødelæggelser for mindre end 13.000 kr., forudsat at det samlede tøjindkøb alene skyldtes ødelæggelserne og ikke også almindeligt slid og ælde. Der var desuden ikke oplysninger om, at tøjet havde en særlig affektionsværdi for borgeren.

Da betingelsen om gentagne tilfælde af væsentlig personskade eller tingsskade ikke var opfyldt, gav Nævnet afslag på kommunens indstilling. Nævnet tog ikke stilling til, om de øvrige betingelser for at tillade låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. var opfyldt.

Det forhold, at der blev givet afslag på låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. i størstedelen af sagerne, kan skyldes, at det har været nødvendigt at afklare praksis for, hvad der anses for tilstrækkeligt til, at kravet om væsentlig person- og særlig tingsskade kan anses for opfyldt.

Adgang til en beboers bolig i et botilbud

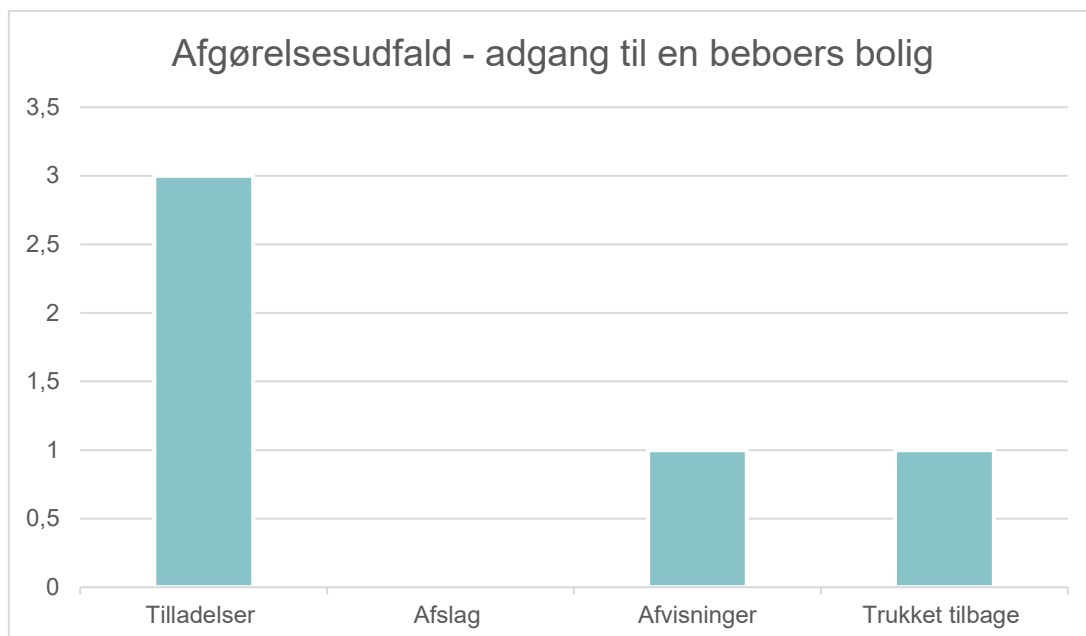
Kommunalbestyrelsen kan i helt særlige situationer indstille til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade, at en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en bolig i et botilbud må åbnes.

Tilladelsen kan gives, når dette er absolut nødvendigt for at undgå en væsentlig og nærliggende risiko for, at beboeren forårsager væsentlig og alvorlig personskade på sig selv eller andre, eller at beboeren forårsager en væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv eller andre. Der kan højst gives tilladelse for en periode på 12 måneder.

Personalets brug af tilladelsen skal altid bero på en konkret vurdering af, at det er absolut nødvendigt at åbne døren, fordi der er en væsentlig og nærliggende risiko for, at beboeren i den konkrete situation forårsager en væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren eller andre.

Personalet skal også i hvert enkelt tilfælde vurdere, om man kan anvende andre mindre indgribende foranstaltninger, og om magtanvendelsen på anden måde kan forebygges, herunder om beboeren kan involveres. Hvis det bliver nødvendigt at åbne en dør, skal det ske så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til beboeren og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødige krænkelser eller ulemper.

Udfaldet af afgørelserne fordelte sig på følgende måde:

Som nævnt under afsnittet "delvise tilladelser og afgørelser med dissens" er der retteligt tale om en tilladelse og to 2 delvise tilladelser, men de registreres alle som tilladelser i overensstemmelse med Nævnets afgørelser.

Begge delvise tilladelser blev givet over for samme borger, der var selvskadende og selvmordstruet, og tilladelserne blev givet med henblik på at afværge risiko for væsentlig og alvorlig personskade. Begge afgørelser blev givet for en periode på 3 måneder.

Den sidste tilladelse blev givet for at forhindre beboeren i at forårsage væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv eller andre og gjaldt for en periode på 12 måneder.

Eksempel: Tilladelse til adgang til en beboers bolig i et botilbud – sundhedsmæssig risiko

En kommune søgte om at tilladelse til at få adgang til en beboers bolig i et botilbud med henblik på at afværge risiko for væsentlig sundhedsmæssig risiko hos beboeren selv og andre. Sagen vedrørte en beboer, der havde en psykiatrisk diagnose og et stofmisbrug. Beboerens bolig blev af kommunen beskrevet som uhygiejnisk og i meget dårlig stand, og kommunen ønskede derfor adgang til boligen med henblik på istandsættelse af lejligheden samt efterfølgende at kunne vedligeholde og rengøre boligen cirka en gang om ugen.

Nævnet vurderede, at betingelserne for at give adgang til boligen var opfyldt og lagde vægt på, at boligen efterhånden var sundhedsskadelig, da den var uhygiejnisk og tilgroet i skidt med misfarvninger på væggene. Badeværelset var ubrugeligt, og gulvene i boligen var sorte af skidt og fyldt med affald og afføring. Der havde været en vandskade i boligen, og der var mistanke om skimmelsvamp.

Nævnet lagde også vægt på, at beboerens tidligere bolig var blev vurderet ubeboelig på grund af forsømmelse, samt at beboeren under en indlæggelse havde en tendens til at stoppe afløb til med risiko for vandskade, og at værelset på afdelingen blev beskrevet som meget beskidt med spyt, snavs, mælk og afføring.

I forhold til de grundlæggende betingelser for magtanvendelse lagde Nævnet vægt på, at botilbuddet i 1,5 år havde forsøgt at motivere beboeren til at medvirke til rengøring, at botilbuddet havde tilbudt, at personalet kunne gøre rent, og at beboeren havde fået tilbudt rengøring fra et eksternt firma. Derudover var der gjort rent, når beboeren var indlagt i psykiatrien, og beboeren havde fået tilbud om at flytte til en anden bolig.

Nævnet vurderede på den baggrund, at adgang til boligen var absolut nødvendigt for at undgå en væsentlig og nærliggende sundhedsmæssig risiko for beboeren og andre.

Tilladelsen blev givet for en periode på 12 måneder, og Nævnet lagde i den forbindelse vægt på at der var væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren og andre, da beboerens bolig var uhygiejnisk. Desuden lagde Nævnet vægt på, at afløb og riste blev stoppet af skidt, snavs og affald, hvilket medførte risiko for vandskade og udvikling af skimmelsvamp, når beboeren ikke slukkede for vandhaner og bruser.

Afgørelse er vedlagt som bilag. (afgørelse 5)

Klager og genoptagelse

Der blev klaget over i alt tre af Nævnets afgørelser truffet i 2025, som alle vedrørte låsning og sikring af skabe og skuffer. En sag blev påklaget af borgerens værge, og de resterende blev påklaget af kommunen.

Nævnet havde i den ene sag afvist sagen på grund af manglende saglig kompetence og givet afslag i de to andre. Alle afgørelser blev stadfæstet af Ankestyrelsen.

Nævnet modtog ikke anmodninger om genoptagelse i 2025.

Sagsbehandlingstid

Nævnet skal træffe afgørelse senest to uger efter modtagelsen af kommunalbestyrelsens indstilling. Fristen løber fra det tidspunkt, hvor sekretariatet har modtaget de nødvendige oplysninger i sagen og således ikke fra tidspunktet, hvor sekretariatet indledningsvist modtager indstillingen, hvis den ikke er fuldt oplyst ved modtagelsen.

Sagsbehandlingstiden regnes indtil det tidspunkt, hvor Nævnet træffer afgørelse på nævnsmødet, hvor formanden træffer afgørelse, eller indtil sekretariatet afviser sagen.

Nævnet har i samtlige sager i 2025 truffet afgørelse inden for den maksimale sagsbehandlingstid.

Afgørelserne er sendt til sagens parter på dagen for nævnsmødet eller i dagene umiddelbart derefter.

Klagefristen er 4 uger fra tidspunktet for modtagelsen af afgørelsen.

Principielle udtalelser om velfærdsteknologi

Udover at træffe afgørelser i sager om magtanvendelse har Nævnet til opgave at afgive principielle udtalelser om tryghedsskabende velfærdsteknologi. Formålet med dette er, som ovenfor nævnt, at bistå ministeren med oplysninger om anvendelse af ny teknologi og ændret anvendelse af eksisterende teknologi.

I 2025 har Nævnet ikke modtaget anmodninger om udtalelser, og Nævnet har derfor ikke afgivet principielle udtalelser.

Oplysnings- og vidensarbejde

Sideløbende med bistanden til Nævnet med sagsbehandlingen af kommunernes indstillinger om magtanvendelse har sekretariatet arbejdet med at udbrede kendskabet til Nævnet og Nævnets kompetence for at styrke opmærksomheden omkring de nye regler for magtanvendelse.

Som led heri rettede sekretariatet i december 2024 skriftlig henvendelse til alle landets kommuner og deres relevante forvaltninger med orientering om Nævnets oprettelse og funktion. KL blev ligeledes orienteret.

Sekretariatet har derudover deltaget i følgende oplysningsarbejde:

- webinar og paneldebat hos KL den 12. marts 2025, hvor sekretariatet holdt et oplæg om nævnet og dets kompetence og besvarede derefter spørgsmål fra deltagerne,
- møde med de fem socialtilsyn den 25. april 2025, hvor socialtilsynene blev præsenteret for Nævnets arbejde og magtanvendelsesreglerne. Der var desuden dialog om vidensdeling, kompetencer og arbejdsområder samt snitfladerne mellem socialtilsynenes og Nævnets arbejdsområder,
- dialogmøde med landets største kommuner, hvor to kommuner deltog,
- dialogmøde med Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), hvor sekretariatet orienterede om Nævnets oprettelse, funktioner og praksis, og hvor det blev diskuteret, hvordan der kan samarbejdes om udbredelsen af kendskabet til Nævnet blandt organisationens medlemmer, og
- temadag for kommunale medarbejdere den 28. oktober 2025 om blandt andet Nævnet og lovændringerne på værgemålområdet. Temadagen blev afholdt af KOMPONENT, og sekretariatet bidrog med nyeste viden på magtanvendelsesområdet, herunder om de former for magtanvendelse, der er omfattet af Nævnets kompetence.

Sekretariatet har desuden i løbet af året besøgt DokkX, som er en interaktiv udstilling med velfærdsteknologi og hjælpemidler. Besøget var en del af sekretariatets løbende arbejde med at vedligeholde og udbygge sit kendskab til området og har bidraget til et fortsat solidt fagligt grundlag for Nævnets opgave med at afgive principielle udtalelser om velfærdsteknologi.

Endvidere har sekretariatet og nævnsformændene deltaget i en intern faglig dag om tryghedsskabende velfærdsteknologi. Der var oplæg om konkrete kommunale erfaringer med velfærdsteknologiske løsninger og oplæg fra en interesseorganisation om anvendelse af sådanne teknologier ud fra foreningens perspektiv. Herudover deltog en repræsentant fra det nu nedlagte Råd for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi, som bidrog med historisk kontekst for den teknologiske og juridiske udvikling på området

Nævnets opgaver i 2026

I 2026 forventes Nævnets hovedopgave fortsat at være at behandle og træffe afgørelse i sager om situationsbestemt kamerakig, låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. og adgang til en beboers bolig i et botilbud.

Nævnets tilladelser kan højst gives for en periode på 12 måneder. Det må derfor forventes, at Nævnet i 2026 ud over løbende førstegangsstillinger også vil modtage indstillinger om forlængelse af allerede meddelte tilladelser. Nævnet har i visse tilfælde meddelt tilladelser for kortere perioder end 12 måneder, hvilket allerede i 2025 har medført, at Nævnet har måttet tage stilling til spørgsmål om forlængelse. Det må på den baggrund forventes, at forlængelsessager også i 2026 vil udgøre en væsentlig del af Nævnets opgaver.

Nævnet vil sammen med sekretariatet desuden have fokus på at understøtte en ensartet praksis på området. Som led heri blev Nævnets afgørelser allerede i 2025 løbende distribueret til samtlige fire formænd, og denne praksis vil blive videreført i 2026. Sekretariatet påtænker derudover at indkalde til to årlige møder med formændene med henblik på at drøfte principielle problemstillinger og udvalgte afgørelser. Dette skal understøtte en løbende koordinering af praksis og dermed bidrage til en ensartet behandling af sagerne.

Sideløbende hermed vil Nævnet fortsat have fokus på at indsamle viden om og holde sig opdateret på teknologiske udviklinger inden for tryghedsskabende velfærdsteknologi, så Nævnet i 2026 kan afgive fagligt kvalificerede udtalelser herom. Opgaven forventes at kunne få større betydning i takt med den teknologiske udvikling og et øget kendskab til Nævnets funktion.

Endelig vil sekretariatet på vegne af Nævnet fortsætte arbejdet med at udbrede kendskabet til de særligt indgribende former for magtanvendelse og Nævnets praksis på området gennem samarbejde med kommuner og relevante interesseorganisationer. Indsatsen vil også kunne bidrage til at øge forståelsen af, hvilke oplysninger der skal fremgå af kommunernes indstillinger og dermed nedbringe antallet af sager, hvor der skal indhentes yderligere oplysninger. Sekretariatet vil også påbegynde et evalueringsarbejde af det indstillingsskema, som stilles til rådighed for kommunerne, for ligeledes at understøtte sagsoplysningen.

Bilag

Nævnets forretningsorden

Bekendtgørelse nr. 1413 af 5. december 2024

Bekendtgørelse om forretningsorden for Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap

I medfør af § 130 a, stk. 7 og 9, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, fastsættes:

Kapitel 1 Nævnets funktion

§ 1. Nævnets opgaver er:

- 1) At behandle og træffe afgørelse i sager, som indbringes for nævnet efter lov om social service § 131 b, stk. 1, jf. § 130 a, stk. 6.
- 2) At afgive og offentliggøre principielle udtalelser om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi.

§ 2. Nævnets formand tilrettelægger nævnets arbejde i samråd med sekretariatet og leder nævnets møder.

Stk. 2. Sekretariatet varetager i samarbejde med formanden nævnets daglige funktioner, herunder besvarelse af høringer og forespørgsler af overvejende faktisk karakter.

Stk. 3. Formanden kan træffe afgørelse om at afvise sager, der falder uden for nævnets kompetence, eller sager, som ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger, og om at afvise anmodninger om genoptagelse, der ikke indeholder nye væsentlige oplysninger. Formanden kan bemyndige sekretariatet til at afvise en sag på grund af nævnets manglende kompetence til at træffe afgørelse i sagen eller på grund af utilstrækkelige oplysninger. Formanden kan bemyndige sekretariatet til at afvise en anmodning om genoptagelse, der ikke indeholder nye væsentlige oplysninger.

§ 3. Formanden, eller den som formanden bemyndiger hertil, repræsenterer nævnet.

Kapitel 2 Sekretariatet

§ 4. Nævnets sekretariat i Familierehuset, jf. § 130 a, stk. 8, i lov om social service, forestår den forberedende sagsbehandling, inden en sag behandles af nævnet.

§ 5. Sekretariatet yder nævnet bistand til nævnsarbejdet og forestår herunder den løbende ajourføring og supplering af nævnets viden om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

§ 6. Sekretariatet tilrettelægger nævnets arbejde og møder.

§ 7. Når en sag er indbragt for nævnet, påser sekretariatet, at kommunalbestyrelsens indstilling indeholder fuldstændige oplysninger til brug for nævnets behandling.

§ 8. Sekretariatet gennemgår sagerne og indstiller til nævnets formand, om sagerne skal undergives mundtlig eller skriftlig behandling og forbereder sagerne til behandling.

Stk. 2. Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnsmøde, som det under hensyntagen til sagernes hurtige fremme, sagernes beskaffenhed og sagernes forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at behandle.

Stk. 3. Sekretariatet skriver udkast til afgørelser og sender afgørelsen til den pågældende kommunalbestyrelse og parten.

§ 9. Sekretariatet udarbejder årsberetningen, jf. § 15, i samarbejde med nævnet.

Kapitel 3

Nævnets møder m.v.

§ 10. Nævnet træffer afgørelse senest 2 uger efter modtagelsen af kommunalbestyrelsens indstilling med alle nødvendige oplysninger, jf. § 7. Fristen løber fra det tidspunkt, hvor sekretariatet har modtaget de nødvendige oplysninger, jf. § 131 b i lov om social service.

§ 11. Nævnet afholder møder på vedtagne mødedage og i øvrigt så ofte, som formanden finder behov herfor. Formanden bestemmer varslet for mødeindkaldelsen.

§ 12. Sagerne afgøres ved mundtlig behandling på digitale møder på grundlag af de skriftlige oplysninger i sagerne. Formanden kan beslutte om enkelte møder afholdes helt eller delvist fysisk.

Stk. 2. Formanden kan i særlige tilfælde bestemme, at en sag behandles på skriftligt grundlag uden et møde.

§ 13. Det skal angives i afgørelsen, om den er truffet i enighed eller med dissens.

§ 14. Nævnets møder er ikke offentlige.

Stk. 2. Nævnet kan indkalde en sagkyndig eller personer, der må antages at have særlig indsigt eller interesse i et dagsordenspunkt til at deltage i nævnets møde uden stemmeret.

Stk. 3. Sekretariatet har adgang til at forelægge sagen for nævnet og til at deltage i sagens drøftelse uden stemmeret.

§ 15. Nævnet offentliggør en gang årligt en beretning om sin virksomhed i det forløbne år.

Dagsorden

§ 16. Dagsordenen for et møde fastsættes af formanden og sekretariatet i forening.

Stk. 2. Ethvert medlem kan forlange at få sat et punkt på dagsordenen.

Stk. 3. Akterne til behandling af sager på et møde skal være til rådighed for medlemmerne i god tid inden mødet. I helt særlige tilfælde er det tilstrækkeligt, at akterne foreligger på mødet.

Referat

§ 17. Sekretariatet udarbejder beslutningsreferat af hvert nævnsmøde. Referatet skal ikke gengive drøftelserne på nævnsmødet. Et medlem af nævnet kan anføre et særstandpunkt i referatet.

Stk. 2. Udkast til referat udsendes så vidt muligt senest i forbindelse med indkaldelse til næste møde.

Stk. 3. Indsigelser mod indholdet i et referat fremsættes senest på førstkommende nævnsmøde.

Inhabilitet og tavshedspligt

§ 18. Nævnets medlemmer er omfattet af reglerne i forvaltningslovens §§ 3-6 om inhabilitet.

Stk. 2. Formanden og nævnets medlemmer har pligt til at gøre nævnet opmærksom på forhold, som kan bevirke inhabilitet. Meddelelse herom skal gives i så god tid før et møde i nævnet, at en stedfortræder kan deltage i behandlingen af sagen. Formanden for nævnet træffer afgørelse om et medlems inhabilitet. Medlemmerne og en stedfortræder for formanden træffer afgørelse om formandens inhabilitet.

Stk. 3. Såfremt der på et møde opstår tvivl om et medlems habilitet, træffer nævnet afgørelse om spørgsmålet.

§ 19. Nævnets formand og medlemmer er omfattet af forvaltningslovens regler om tavshedspligt.

Ikrafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2025.

Oversigt over nævnsmedlemmer

Formand og stedfortrædere for formanden (dommere)

Dot Buchtrup, formand, Retten i Aarhus

Andreas Bøgsted-Møller, stedfortræder for formanden, Retten på Bornholm

Hanne Rasmussen, stedfortræder for formanden, Retten i Kolding

Peter Rostgaard Ahleson, stedfortræder for formanden, Retten i Holbæk

Medlemmer udpeget efter indstilling fra Dansk Handicaporganisationer (DH)

Antonio Rios Jensen, Livet med udviklingshandicap

Ella Holm Hansen, Livet med udviklingshandicap

Sarah B. Andersen, Livet med udviklingshandicap

Line Rishøj, Danske Døves Landsforbund

Lilli Fischer Mærsk Jørgensen, Autismeforeningen

Anita Bager, CP Danmark

Medlemmer udpeget efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL)

Margrethe Kusk Pedersen, Slagelse Kommune

Dorte Højmark Andreasen, Fredericia Kommune

Søren Hvid Karsten, Gladsaxe Kommune

Line Lekach, Københavns Kommune

Stine Ilkjær, Aarhus Kommune, udtrådte den 31. oktober 2025

Dorte Søre Christensen, Aarhus Kommune, udpeget den 1. november 2025

Jytte Terkildsen, Aalborg Kommune, udtrådte den 14. december 2025

Pernille Dalsgaard Jessen, Aalborg Kommune, udpeget den 15. december 2025

Udvalgte anonymiserede afgørelser

Afgørelse om manglende saglig kompetence – demens (afgørelse 1)

Afvisning af sag

Kommune¹ har indstillet til, at Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap træffer afgørelse om at tillade anvendelse af kamerakig over for borger 1.

Borger 1 er diagnosticeret med demens, og borger 1 og borger 1s fremtidsfuldmægtig, P1, har ikke modsat sig anvendelsen af kamerakig. Personalet har derfor selv kompetencen til at beslutte, at der kan anvendes kamerakig.

Nævnet har således ikke kompetence til at træffe afgørelse og afviser derfor sagen.

Læs mere om afgørelsen på de følgende sider.

Dot Buchtrup

Formand

Sagsfremstilling

Kommunens indstilling

Kommune1 har den Dato2 indstillet til, at Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) træffer afgørelse om at tillade, at kommunen kan anvende kamerakig over for borger 1 .

Kommunen har oplyst, at borgeren har betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som følge af demens. borger 1 har meget dårlig kognitiv funktion, og borger 1 scorer 5/30 på kognitiv MMSE-test fra Dato3. Borger 1 har ingen sygdomsindsigt eller erindring om sit arbejdsliv, og Borger 1 kan ikke genkende familiemedlemmer. Af den vedlagte lægeerklæring fra Dato4 fremgår det, at borger 1 lider af svær demens, og at borger 1 i de forudgående 5 år har været afhængig af sin ægtefælle1s pleje.

Kommunen har oplyst, at anvendelse af kamerakig er påkrævet for at afværge risiko for personskade. Dette skyldes, at borgeren er meget udfordret på grund af sin demenssygdom, og at Borger 1 har brug for en stabil nattesøvn for at kunne fungere bedst muligt. Borgeren vågner meget let, når personalet fører tilsyn i løbet af natten, og personalet oplever, at dette giver borger 1 mindre overskud til dagens gøremål, og at Borger 1 får sværere ved at samarbejde.

Det er kommunens ønske, at der gives tilladelse til at anvende kamerakig primært om aftenen og om natten, så borger 1 ikke bliver vækket af fysiske tilsyn. Der søges om anvendelse af kamerakig, indtil borgeren er i den terminale fase, hvor borger 1 er sengeliggende og får brug for yderligere hjælp.

Det fremgår af sagens oplysninger, at borgeren er bevilget hjælp efter servicelovens § 83, og at der som led i en tidligere forsøgsordning efter lov om frikommune-netværk har været anvendt kamerakig over for borgeren.

Nævnets sekretariat har til brug for sagens oplysning indhentet supplerende oplysninger i form af borgerens og borger 1s fremtidsfuldmægtigs stillingtagen til kommunens indstilling om anvendelse af kamerakig.

Borgerens bemærkninger

Kommune 1 har i e-mail af Dato 5 oplyst, at borgeren på kommunens forespørgsel om anvendelse af kamerakig har udtrykt, at Borger 1 ikke har problemer med, at der anvendes kamerakig.

Det er kommunens vurdering, at borger 1 ikke er habil, og at borger 1 ikke ved, hvad borger 1 svarer på.

Andre bemærkninger

Borgerens fremtidsfuldmægtig (ægtefælle1) har ved telefonsamtale med Nævnets sekretariat den Dato 6 oplyst, at ægtefælle1 ikke modsætter sig, at kommunen anvender kamerakig over for borgeren.

Begrundelse for Nævnets afgørelse

Nævnet har ikke kompetence til at behandle sagen, som derfor afvises.

Nævnet kan træffe afgørelse i sager om anvendelse af kamerakig efter § 128 b, stk. 1 i serviceloven over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke samtykker til anvendelsen.

Der er fastsat særlige regler for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse i servicelovens § 136 e.

Det følger af bestemmelsen, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke er magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller værge modsætter sig anvendelsen.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi er reguleret i § 128 b i serviceloven og omfatter derfor også kamerakig efter stk. 1.

Det følger således af § 136 e, stk. 1 og 2, at personalet som led i omsorgen kan anvende kamerakig over for demente for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende eller dennes værge eller fremtidsfuldmægtige modsætter sig anvendelsen.

Det fremgår af sagens oplysninger, at borgeren er diagnosticeret med demens, og at hverken borgeren selv eller dennes fremtidsfuldmægtige har modsat sig, at personalet anvender kamerakig.

Kompetencen til at beslutte, at der kan anvendes kamerakig, ligger således hos personalet selv. Dette gælder uanset, at kommunen har oplyst, at det er personalets vurdering, at borgeren ikke har forudsætningerne for at forstå, at der bliver anvendt kamerakig, og hvad dette indebærer.

Da borgeren og borgerens fremtidsfuldmægtige ikke har modsat sig anvendelsen af kamerakig, og da borgeren er diagnosticeret med demens, falder det derfor uden for Nævnets kompetence at træffe afgørelse om anvendelse af kamerakig.

Nævnet gør opmærksom på, at kommunen skal sende en ny indstilling til Nævnet, hvis borgeren eller dennes værge eller fremtidsfuldmægtige på et senere tidspunkt modsætter sig anvendelsen af kamerakig.

Nævnet har på den baggrund ikke kompetence til at behandle sagen, som derfor afvises.

Nævnets sammensætning

Sagen er afgjort af følgende medlemmer:

Dot Buchtrup

Formand
Dommer

Margrethe Kusk Pedersen

Nævnsmedlem
Kommunernes Landsforening

Ella Holm Hansen

Nævnsmedlem
Danske Handicaporganisationer

Modtagere af afgørelsen

Afgørelsen er sendt til:

- Borger 1
- P1, fremtidsfuldmægtig
- Kommune1

[Klagevejledning, information om databehandling samt retsgrundlag er ikke vedlagt]

Afgørelse om låsning og sikring af skabe og skuffer – dissens (afgørelse 2)

Afslag på brug af låsning og sikring af skabe og skuffer m.v.

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) har den Dato 1 truffet afgørelse om afslag på Kommune 1s indstilling om tilladelse til at låse og sikre borger 1s skabe og skuffer m.v.

Et flertal i nævnet har vurderet, at det ikke er tilstrækkeligt dokumenteret eller sandsynliggjort, at beboeren gentagne gange har anvendt genstandene i skabe og skufferne m.v. til at forårsage væsentlig tingskade.

Betingelserne for at tillade låsning og sikring af skabe og skufferne m.v. er derfor ikke opfyldt.

Læs mere om afgørelsen på de følgende sider.

På vegne af Nævnet

Peter Rostgaard Ahleson

Formand

Dommer

Kommunens indstilling

Kommune 1 har den Dato 2 indstillet til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade, at kommunen kan låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 g, stk. 1.

Kommunen søger om, at borger 1s (beboeren) skabe aflåses, da der er væsentlig risiko for tingskade, hvis borger 1 frit kan tilgå skabene, idet borger 1 smider tøj og andre bløde ting i toilettet. Formålet er også at hjælpe beboeren med at kunne rumme at være i lejligheden. Når der er for mange stimuli i form af tøj og andre genstande bliver borger 1 frustreret og ødelægger tingene og smider det i toilettet. Der ansøges om tilladelse til aflåsning af et medicinskab og to højskabe, der indeholder undertøj, tøj, pleje artikler, aktivitetsgenstande og sengetøj. Resten af beboerens skabe og skuffer er tomme, da beboeren ellers vil tømme dem og smide tøj eller ting i toilettet. Der ansøges om, at aflåsning kan ske konstant hele døgnet, samt at tilladelsen skal gælde for en periode på 12 måneder.

Det fremgår af sagen, at beboeren ikke har en nøgle til sine skabe. Adspurgt oplyser kommunen, at beboerens skabe har været aflåst siden ca. tre måneder efter, at beboeren flyttede ind på botilbuddet på A1. Det fremgår, at beboeren har boet på botilbuddet siden Dato 3, og beboerens skabe har således været aflåste i over tre år. Skabene blev aflåst som følge af, at beboeren tog alt i skabe og skuffer og kom det i toilettet, så det eskalerede med tilstoppet afløb. Kommunen har oplyst, at beboeren i perioden inden skabene blev aflåst kom tøj eller ting i toilettet hver dag og op til 4-5 gange dagligt, og at der 1-2 gange om måneden blev tilkaldt en slamsuger. Det oplyses videre, at skabene stadig er aflåste, og at beboeren ikke har haft en reaktion på dette.

Det er oplyst, at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som følge af, at borger 1 er diagnosticeret med trisomi 21, kendt som Downs Syndrom, og er svært medtaget heraf. Tilstanden er medfødt og stationær. Borger 1 er impulsstyret, mangler koncentration, laver lyde og dimser med fingrene. Der er forsøgt udredning i psykiatrien for ADHD, men der tages udgangspunkt i, at borger 1 s problematikker skyldes Downs Syndrom, og det vil tage lang tid at udrede borger 1 grundet borger 1 s lave funktionsevne. Borger 1 bor i en almen plejebolig efter almenboliglovens § 105, stk. 2 på botilbuddet A1, og borger 1 får hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83 og 85.

Det fremgår, at beboeren har ekspressive udfordringer ift. det verbale sprog, men borger 1 kan sige enkelte ord og navne. Borger 1 kan ikke fremstille komplicerede meddelelser, men borger 1 kan gennem kropssprog, lyde, billeder og en smule TTT fremstille en simpel meddelelse. Dog kan borger 1 forstå meddelelser i hverdagssammenhæng, hvis det er korte og præcise meddelelser.

Beboeren skal guides og vejledes i al kontakt med andre. Borger 1 har grundet sin manglende forståelse for de sociale spilleregler svært ved at være i en fritidsaktivitet eller et socialt fællesskab. Det viser sig ved, at borger 1 bliver larmende, og det kan føre til, at borger 1 bliver destruktiv og udadreagerende, hvis ikke borger 1 bliver talt til ro og guidet til en pause.

Når borger 1 får en udadreagerende adfærd, kaster borger 1 med ting, stresser sig selv op eller hopper i sofaen. Borger 1 har endvidere perioder, hvor borger 1 ødelægger sine ejendele, og det kan være op til flere gange om dagen. Borger 1 kaster eksempelvis sine ting op på taget, ødelægger de bamser, som borger 1 lige har købt, river sine jakker i stykker eller ødelægger sine briller. Borger 1 kan også finde på at kaste med sine lamper, hvis borger 1 er stresset eller frustreret.

Det er oplyst, at kommunen har forsøgt med kommunikation med piktogrammer, verbal guidning samt tegn til tale. Personalet forsøgte at tale med beboeren om konsekvenserne, straks efter at borger 1 havde smidt noget i toilettet. Der er ligeledes forsøgt med at fylde skabet med tøj op lidt efter lidt for at se, om det kunne rummes.

Kommunen har videre oplyst, at der også anvendes en trædemåtte i beboerens lejlighed, så borger 1 ikke går ud om natten eller stikker af, når personalet er uopmærksomme. Beboeren er ikke trafiksikker, og borger 1 kan ikke selvstændigt finde tilbage. Borger 1 kan endvidere ikke overskue konsekvenserne, når borger 1 går ud om natten.

Det er beskrevet, at skabene vil være aflåst, når beboeren er alene i sin bolig. Borger 1 kan således kun tilgå tingene i skabene i selskab med personalet. Kommunen vil samtidig arbejde pædagogisk med overindlæring, med det formål, at undersøge om beboeren på sigt kan lære ikke at stoppe sine ting i toilettet. Som en del af undersøgelsen vil beboeren få flere og flere ting i skabet.

Beboerens bemærkninger

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra beboeren.

Andre bemærkninger

Beboerens mor og værge, Person 1, har oplyst, at hun er indforstået med ansøgningen, og hun har selv ønsket at beboerens skabe og skuffer m.v. aflåses, da hun er bekendt med omfanget og hvilke konsekvenser det har, at beboeren smider tøj og bløde ting i toilettet.

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra andre.

Begrundelse for Nævnets afgørelse

To medlemmer udtaler:

Vi vurderer, at betingelserne for at låse og sikre skabe og skuffer m.v. efter servicelovens § 128 g, stk. 1, ikke er opfyldt.

Ifølge servicelovens § 128 g, stk. 1, er det en betingelse for at tillade at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig i et botilbud, at der er tale om en helt særlig situation, hvor beboeren gentagne gange har anvendt genstande i skabene eller skufferne m.v. til at

- påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller
- forårsage væsentlig tingsskade.

Ved vurderingen af om betingelserne er opfyldt, skal der lægges vægt på, hvor mange gange den pågældende beboer har påført sig selv eller andre væsentlig personskade eller forårsaget væsentlig tingsskade, samt hvor alvorlige de enkelte hændelsesforløb har været. Der skal også lægges vægt på, hvordan genstandene er blevet anvendt til at forårsage væsentlig person- eller tingsskade.

For at kunne tillade en aflåsning eller sikring af skabe og skuffer m.v. skal det både godtgøres, at der gentagne gange har været episoder med tingsskade, og at tingsskaden gentagne gange har været af stor økonomisk eller affektionsmæssig værdi.

Som sagen er oplyst, finder vi, at dette ikke er tilstrækkeligt dokumenteret eller godtgjort. Vi lægger herved vægt på, at der ikke foreligger oplysninger om omfanget og karakteren af ødelæggelserne. Der er således ikke oplyst en økonomisk værdi af ødelæggelserne for

hverken tøj, bamser eller andre bløde ting. Der foreligger heller ingen oplysninger om omfanget af udgifterne til slamsugning. Der er intet grundlag for at antage, at tøj, bamser eller lign. skulle have en særlig affektionsværdi for beboeren.

Kommunen har anført, at aflåsning af beboerens skabe er påkrævet for at forhindre tingsskade på borger 1 s tøj og tilstoppede afløb, når toilettet stoppes. Vi noterer os, at beboeren, formentlig som følge af sin svage kognitive funktionsevne, har tendens til at smide sit tøj og andre bløde ting i toilettet, men det er vores opfattelse, at kommunen ikke har dokumenteret, hvad omfanget af tingskaderne har været, og hvad det har medført af udgifter.

Vi har også tillagt det betydning, at beboerens skabe har været aflåst siden tre måneder efter, at borger 1 flyttede ind på botilbuddet i D4. Beboeren har derfor ikke haft adgang til genstandene i sine skabe i over tre år. Genstandene fra skabene har således i over tre år ikke været anvendt til at forårsage væsentlig tingsskade.

Vi er opmærksomme på, at beboeren, efter aflåsning af borger 1 s skabe blev effektueret, har smidt bamser i toilettet, som har medført, at toilettet er tilstoppet to gange inden for det seneste år. Det er imidlertid oplyst, at personalet har lavet det til en aktivitet at tage fyld ud af beboerens nye bamser, og sy dem sammen igen, hvilket har medført en ændret adfærd hos beboeren, som har den ønskede effekt, nemlig at beboeren ikke stopper toilettet med bamserne.

Vi finder på denne baggrund, at det ikke er godtgjort, at det fremadrettet er påkrævet, at beboerens skabe er aflåste. Kommunen kan indstille til aflåsning af beboerens skabe, hvis det kan godtgøres, at det fremadrettet er påkrævet, at skabene er aflåste.

Den omstændighed, at kommunen allerede anvender aflåsning af skabene, kan ikke tillægges betydning ved vores vurdering af, om betingelserne er opfyldt.

Vi finder herefter, og efter en samlet vurdering, at betingelserne for at tillade låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. ikke er opfyldt. Vi voterer derfor for at give afslag på Kommune 1's indstilling.

Det bemærkes, at vi ikke herved har taget stilling til, om de øvrige betingelser for at tillade låsning og sikring af skabe og skuffer m.v. er opfyldt.

Et medlem udtaler:

Af forarbejderne til servicelovens § 128 g (LFF nr. 188 af 30. april 2024, dels de almindelige bemærkninger pkt. 2.7.5.2 og dels de specielle bemærkninger til § 1, nr. 19) fremgår bl.a. følgende:

”2.7.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Beboere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne er ofte ude af stand til at overskue konsekvenserne af deres egne handlinger. Det kan f.eks. være svært for en person med svær udviklingshæmning at forudse, at de kan påføre sig selv væsentlig personskade ved f.eks. at indtage rengøringsmidler. Ligeledes kan der være personer, som f.eks. grundet Prader-Willis syndrom, overspiser eller indtager ikke-spiselige genstande.

I vinteren 2018-2019, og for nyligt igen i foråret 2023, var der i pressen en række sager om pårørende til personer med udviklingshæmning, som anså det som

problematisk, at der ikke er hjemmel i loven til at sætte låse på skabe og skuffer i beboerværelser for at forhindre, at beboerne f.eks. tager tøj ud af tøjskabet og putter det i toilettet. Som følge heraf blev det skrevet ind i betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget over forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om almene boliger m.v., lov om leje af almene boliger og forskellige andre love (Folketingstidende 2018-19, 1. samling, tillæg A, L 156), at *Socialdemokratiets medlemmer af udvalget, Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget, Venstres medlemmer af udvalget, Liberal Alliances medlemmer af udvalget, Radikale Venstres medlemmer af udvalget, Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget, Alternativets medlemmer af udvalget og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er opmærksomme på og vil drøfte, at enkelte familier har ytret et ønske om at skabe tryghed med yderligere mulighed for afskærmning af et familiemedlem med handicap.*

...

Til § 1

....

Til nr. 19

...

(Til § 128 g)

...

Det vil være en forudsætning for at meddele tilladelse til aflåsning eller anden sikring efter den foreslåede bestemmelse, at den pågældende beboer gentagne gange har anvendt genstande i skabene eller skufferne m.v. til at påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller til at forårsage væsentlig tingsskade, og hensynet til beboerens varigt nedsatte psykiske funktionsevne helt ekstraordinært taler for en aflåsning.

Det vil dreje sig om beboere, hvor personalet, med det kendskab de har til den pågældende beboer, og baseret på tidligere og gentagen adfærd, vurderer, at beboeren ikke kan have fri adgang til visse genstande, uden at beboeren påfører sig selv eller andre væsentlig personskade eller vil foretage væsentlig tingsskade. Det vil f.eks. kunne dreje sig om beboere, som tidligere og gentagne gange har ydet personskade mod sig eller andre med skarpe genstande, overspist, indtaget rengøringsmidler eller foretaget væsentlig tingsskade, og hvor de almindelig socialpædagogiske indgreb ikke har afhjulpet risikoen. Vurderingen vil kunne underbygges med lægeerklæring eller lignende, hvis dette er relevant.

...

Ligeledes vil der ikke kunne træffes afgørelse efter den foreslåede bestemmelse, når den pågældende beboer ved at tilgå et skab, skuffe m.v. tidligere har udsat sig selv eller andre for væsentlig personskade eller væsentlig tingsskade, hvis der alene er tale om en enkeltstående hændelse.

Når der træffes afgørelse efter, samt ved den konkrete anvendelse af den foreslåede bestemmelse, vil der kunne lægges vægt på personalets generelle kendskab til beboeren og dennes adfærdsmønster og funktionsevne, samt hvordan genstande i skabe, skuffer m.v. tidligere er blevet anvendt til at forårsage væsentlig personskade eller tingsskade. Det vil f.eks. kunne være i situationer, hvor beboeren tidligere har

spist fordærvede madvarer eller kommet til skade med skarpe genstande, som befinder sig i skabe eller skufferne m.v., med væsentlig personskade til følge. I sådanne situationer vil der efter omstændighederne kunne foreligge en risiko for væsentlig personskade eller tingsskade, som berettiger, at der kan træffes afgørelse om at tillade låsning og sikring af skabe m.v.

Ved "væsentlig tingsskade" vil der skulle være tale om ødelæggelse af fysiske genstande af betydelig økonomisk værdi eller affektionsværdi, der tilhører beboeren selv. Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes, såfremt en beboer anvender genstande fra sine skabe, skuffer m.v. til f.eks. at stoppe toilettet, som forårsager oversvømmelse og ødelægger toilettet, hvilket kan have en betydelig økonomisk værdi.

..."

Jeg finder, at det på baggrund af de foreliggende oplysninger må lægges til grund, at beboeren, da borger 1 flyttede ind på det nuværende bosted i Dato 5, i en periode på nogle måneder gentagne gange og relativt ofte, nogle gange 4-5 gange om dagen, tog sit tøj fra de omhandlede skabe, hvorefter borger 1 puttede tøjet i toilettet. Det må videre lægges til grund, at beboerens handlinger medførte, at der flere gange var behov for, at der blev tilkaldt en slamsuger med henblik på at genoprette funktionaliteten af og hindre egentlig ødelæggelse af de sanitære installationer samt hindre anden tingsskade. Jeg finder det ubetænkeligt at lægge til grund, at der således har været afholdt ikke-bagatelagte udgifter til slamsugning mv.

På denne baggrund, og under hensyntagen til det ovenfor anførte i forarbejderne til servicelovens § 128 g, finder jeg, at det er tilstrækkeligt godtgjort, at det omhandlede tilfælde omhandler "væsentlig tingsskade" i den forstand, der omhandles i servicelovens § 128 g. Jeg bemærker, at det efter det anførte ikke i sig selv kan føre til en anden vurdering, at kommunen ikke har oplyst omfanget af udgifter til slamsugning eller udgifter til muligt ødelagt tøj.

Henset til flertallets vurdering finder jeg ikke her grund til at udtale mig om, hvorvidt de øvrige betingelser for at give tilladelse er opfyldt.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, hvorefter der meddeles afslag.

Nævnets sammensætning

Sagen er afgjort af følgende medlemmer:

Peter Rostgaard Ahleson

Formand
Dommer

Pernille Dalsgaard Jessen

Nævnsmedlem
Kommunernes Landsforening

Lilli Fischer Mærsk Jørgensen

Nævnsmedlem
Danske Handicaporganisationer

Modtagere af afgørelsen

Afgørelse er sendt til:

- Kommune 1
- Borger 1
- Værge Person 1

[Klagevejledning, information om databehandling samt retsgrundlag er ikke vedlagt]

Afgørelse om kamerakig – delvis tilladelse, kontinuerlig overvågning
(afgørelse 3)

Delvis tilladelse til at anvende situationsbestemt kamerakig

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) har truffet afgørelse om at tillade, at Kommune 1 kan anvende situationsbestemt kamerakig over for borger 1 om natten og på de tidspunkter i dagtimerne, hvor borger 1 opholder sig alene på sit værelse, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt.

Tilladelsen indebærer, at borgeren kan filmes fra maven og op i nattetimerne, hvorefter personalet kan zoome ud på kameraet, hvis det findes nødvendigt i den konkrete situation, samt at borgerens værelse kan filmes i dagtimerne, så det er muligt at se, hvor borger 1 befinder sig i lokalet, hvis borger 1 skulle få et epileptisk anfald. Kameraet kan anvendes i det omfang inden for det tilladte tidsrum, hvor personalet vurderer det nødvendigt.

Tilladelsen gælder for en periode på 4 måneder fra datoen for afgørelse, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, og tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Læs mere om afgørelsen på de følgende sider.

På vegne af Nævnet

Andreas Bøgsted-Møller
Stedfortræder for Formand
Dommer

Kommunens indstilling

Kommune 1 har den Dato 2 indstillet til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade, at kommunen kan anvende situationsbestemt kamerakig efter servicelovens § 128 b, stk. 1.

Kommunen har ansøgt om situationsbestemt kamerakig for en periode på 12 måneder med mulighed for ophør, hvis der findes et andet egnet hjælpemiddel, men det udfordres af, at borgeren har mange forskelligartede epileptiske anfald. Der søges om anvendelse af situationsbestemt kamerakig på de tidspunkter, hvor borgeren opholder sig alene i sin bolig.

Kommunen oplyser, at der er tale om en borger, der har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne, da borger 1 er svært udviklingshæmmet og har autistiske og ADHD-lignende træk. Borgeren har endvidere sygdom1 epilepsi.

Der er ifølge kommunen forsøgt med andre mindre indgribende foranstaltninger, bl.a. har der siddet en nattevagt hos borger 1, der er tilknyttet 1:1 personale på borgeren, og der er i hjemmet forsøgt med en Companion MINI epilepsialarm. Det er ligeledes anført, at kropsbårne epilepsialarmer ikke er en mulig foranstaltning for borgeren. Ifølge VISO-rapporten er der desuden afprøvet mange antiepileptiske præparater.

Kommunen oplyser, at sygehus1 ordinerede overvågning til borgeren kort tid efter, at borgeren flyttede ind på botilbuddet Botilbud 1 i starten af Dato 3. Der har således været anvendt kamerakig indtil nu, og kommunen oplyser, at det virker efter hensigten.

Det er beskrevet, at kommunen samtidig med anvendelse af kamerakig ønsker at afprøve en Guardian-plade under madrassen.

Borgerens bemærkninger

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra borgeren. Kommune 1 har udtalt, at borgeren er vidende om, at kameraet er der, og udviser ingen irritation eller frustration over det.

Andre bemærkninger

Det fremgår af indstillingen, at borgerens mor og personlige værge, Person 1, har oplyst at den mest effektive og skånsomme måde for overvågning af borgeren har været videoovervågning, så borgeren kan få den hjælp, borger 1 har brug for, om natten. Borgeren er svært udviklingshæmmet og har epilepsianfald i forskelligartet intensitet og form, hvor borger 1 bl.a. kan få respirationsstop, hvorfor der er behov for, at borger 1 overvåges. Det er ikke lykkedes at finde et alternativ til en korrekt registrering af borger 1's anfald. De har i hjemmet forsøgt med en Companion Mini fra Leisner, men det lykkedes ikke at anvende den efter formålet. Det er heller ikke muligt at anvende kropsbårne alarmer, da borgeren er hypersensitiv og ikke bryder sig om at bære dem, hvorfor borger 1 vil tage dem af eller ødelægge dem.

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra andre.

Nævnets afgørelse om tilladelse til kamerakig overfor borger 1, cpr 1

Begrundelse for afgørelsen

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade situationsbestemt kamerakig efter servicelovens § 128 b, stk. 1, er opfyldt. Nævnet giver derfor Kommune 1 tilladelse til at anvende situationsbestemt kamerakig om natten og på de tidspunkter i dagtimerne, hvor

borgeren opholder sig alene på sit værelse, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt.

Tilladelsen indebærer, at borgeren kan filmes fra maven og op i nattetimerne, hvorefter personalet kan zoome ud på kameraet, hvis det findes nødvendigt i den konkrete situation, samt at borgerens værelse kan filmes i dagtimerne, så det er muligt at se, hvor borger 1 befinder sig i lokalet, hvis borger 1 skulle få et epileptisk anfald. Kameraet kan anvendes i det omfang inden for det tilladte tidsrum, hvor personalet vurderer det nødvendigt. Tilladelsen gælder for en periode på 4 måneder, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, og tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Kommune 1s indstilling om anvendelse af situationsbestemt kamerakig er imødekommet delvist. Nævnet kan ikke imødekomme en tidsperiode på 12 måneder, da tilladelsen til kamerakig gives, så kommunen samtidig kan afprøve en Guardian-plade. Skulle det vise sig, at Guardian-pladen ikke kan anvendes efter formålet, eller at pladen alene kan anvendes i kombination med kamerakig, kan Kommune 1 indsende en ny indstilling om anvendelse af situationsbestemt kamerakig til Nævnet.

Målgruppe

Ifølge servicelovens § 124 a er det en betingelse:

- at borgeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne,
- at borgeren ikke har givet et informeret samtykke til foranstaltningen, og
- at borgeren får personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104.

Nævnet vurderer, at borgeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og at borgeren ikke har samtykket til foranstaltningen.

Nævnet lægger vægt på, at borgeren er svært udviklingshæmmet og har autistiske og ADHD-lignende træk. Ifølge VISO-rapporten er der i Dato 5 udarbejdet en CHIPS-test, der viser, at borgeren har et kognitivt udviklingsstrin svarende til en udviklingsalder på 2-3 år. Borgeren har derudover medicinsk Sygdom 1 over hele hjernen (Sygdom 2).

Borgeren fik epileptiske spasmer i 2 ½-3-årsalderen og udviklede senere toniske anfald. Der er forsøgt anvendt mange antiepileptiske præparater uden tilstrækkelig effekt. Borger 1 har aldrig været anfaldsfri, og det er oplyst, at borger 1 har fået indopereret [...], men at sandsynligheden for at borger 1 bliver anfaldsfri er mikroskopisk. På trods af medicinsk behandling har borgeren stadig mange anfald, og medicinen har ikke den ønskede effekt.

Det er endvidere beskrevet, at borgeren ikke er renlig og har historik med at smøre afføring ud over sig selv og komme det i munden. Borgeren kan desuden få vredesudbrud, hvor borger 1 kan være udadreagerende og selvskadende.

Det fremgår af bevillingen af botilbuddet, at borgeren på baggrund af den udfærdigede funktionsvurdering har et funktionsniveau, der er nedsat i så væsentlig en grad, at borgeren er omfattet af målgruppen for et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107, stk. 2. Nævnet er opmærksomt på, at borgerens botilbud er midlertidigt, men har ikke fundet at kunne tillægge dette vægt i vurderingen af, hvorvidt borgeren er omfattet af målgruppen i servicelovens § 124 a. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at borgerens bevilling af det midlertidige botilbud Botilbud 1 efter servicelovens § 107, stk. 2, er forlænget [...] borger 1.

Ud fra sagens oplysninger om borgerens nedsatte funktionsevne, er det Nævnets vurdering, at borgeren er omfattet af målgruppen i servicelovens § 124 a.

Nævnet vurderer derudover, at borgeren modtager hjælp efter de bestemte bestemmelser i serviceloven.

Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at borgeren er bevilget et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107, stk. 2 og aktuelt bor på Botilbud1, hvor borger 1 modtager personlig hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83 og 85.

Situationsbestemt kamerakig

Ifølge servicelovens § 128 b, stk. 1, er det en betingelse for at tillade situationsbestemt kamerakig, at

- der er risiko for personskade og
- at forholdene i det enkelte tilfælde gør anvendelsen påkrævet for at afværge denne risiko.

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade situationsbestemt kamerakig er opfyldt.

Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at borgeren som følge af de epileptiske anfald er i risiko for personskade, da borger 1 både ved små og store anfald kan ende i lejring, hvor borger 1 har hovedet nede i puden, samt at borger 1 kan få respirationsstop. Borgeren er kendt med mange generaliserede epileptiske anfald, hvoraf en del af disse skal brydes med medicin, samt fokale anfald, herunder spasmeryk og toniske anfald. Kommunen har oplyst, at anfaldene kan registreres ved såvel bevægelse som lyd, men at der også ses anfald, der kun kan registreres ved at observere borgeren visuelt. Det er beskrevet, at borgerens anfald skal afbrydes inden for 3 minutter, og hvis et anfald ikke opdages, kan borger 1 dø af det. Borger 1 kan ligeledes falde ud af sengen og pådrage sig personskade, hvis borger 1 får et anfald om natten. De epileptiske anfald medfører således en risiko for væsentlig personskade, da anfaldene kan være livstruende. Kommunen har oplyst, at borgeren kan risikere at få anfald på alle tider af døgn, og nogle døgn kan der komme op til 70 anfald.

Kamerakig gør det muligt for personalet rettidigt at gribe ind ved epileptiske anfald. Når borgeren får et anfald, opsøger personalet borger 1 og holder om borger 1, til anfaldet er ovre, samt giver borger 1 medicin, hvis der er behov for det. Kamerakigget er derfor med til at sikre, at borgeren ikke bliver yderligere hjerneskadet, får status epilepticus eller kommer i livsfare som følge af et epileptisk anfald.

Det vurderes på baggrund heraf, at det er påkrævet at anvende situationsbestemt kamerakig, for at forebygge risiko for personskade.

Grundlæggende betingelser

Der er i servicelovens § 124 oplyst en række grundlæggende betingelser for magtanvendelse, der skal være opfyldt:

- Indgrebet skal være forsøgt forebygget på anden måde, og borgeren skal være forsøgt involveret
- Magtanvendelsen skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået
- Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes
- Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst muligt hensyn til borgeren og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulemper.

Nævnet vurderer, at disse grundlæggende betingelser også er opfyldt.

Nævnet lægger vægt på, at kommunen har forsøgt at forebygge magtanvendelse ved at have en nattevagt, der sad og observerede borgeren i løbet af natten. Ifølge kommunen brød borgeren sig ikke om dette, og det medførte, at borgeren havde svært ved at finde ro i de stunder, hvor borger 1 gerne ville være alene i sin bolig. Det er endvidere oplyst, at borger 1 sov dårligere om natten og udviste mere frustration og vrede.

Borgeren er endvidere tilknyttet 1:1 personale, men der er tidspunkter i løbet af dagtimerne, hvor borgeren har behov for at være alene, og borger 1 er også alene i sin bolig om natten, hvorfor kontaktpersonen ikke kan holde øje med borger 1 hele tiden.

Kommunen oplyser, at der i hjemmet er forsøgt med anvendelse af en Companion MINI epilepsialarm, men den virkede ikke efter formålet, da den ikke kunne opfange alle anfald og samtidig reagerede på tidspunkter, hvor borgeren ikke havde anfald. Kropsbårne alarmer er ifølge kommunen og borgerens personlige værge ikke muligt at anvende, da borgeren grundet borger 1's sensitivitet vil tage dem af eller ødelægge dem. Det fremgår af VISO-rapporten, at der har været afprøvet mange antiepileptiske præparater, men det var også uden effekt. Da borgerens epilepsi er en kronisk somatisk diagnose, kan der ifølge kommunen ikke foretages pædagogiske indsatser, der mindsker anfald, og det vil kræve en teknologi, som er meget følsom samtidig med, at den ikke reagerer på almindelige bevægelser eller lyde.

Formålet med anvendelse af kamerakig er at sikre rettidig indgriben ved epileptiske anfald og derved forhindre yderligere hjerneskade, status epilepticus og dødsfald. Det er beskrevet, at kameraet er koblet op på en iPad, som borgerens kontaktperson har med sig hele tiden. Kontaktpersonen sidder enten i køkkenet, stuen, kontoret eller går rundt på gangen og overvåger borgeren på en iPad hele natten, og når borgeren er alene i dagtimerne.

Nævnet bemærker, at kommunen ansøger om at kunne gennemføre kontinuerlig overvågning over mange timer, hvilket som udgangspunkt ikke lovligt. Det fremgår af forarbejderne til serviceloven, at situationsbestemt kamerakig indebærer, at der i udgangspunktet ikke må være tale om kontinuerlig overvågning af en borger, men at overvågningen vil skulle være afgrænset til nærmere definerede situationer og foregå i afgrænsede tidsperioder, der fastsættes af Nævnet. Det følger dog tillige af forarbejderne, at kamerakig kan anvendes i længere tidsstræk, hvis tungtvejende faglige grunde taler for det. Tungtvejende faglige grunde for længerevarende overvågning kan f.eks. være hensynet til at forebygge, at borgeren er i risiko for at lide væsentlig personskade.

Det er Nævnets opfattelse, at livsfare må anses for at være en tungtvejende faglig grund, og Nævnet finder, at det er nødvendigt med henblik på at forebygge livsfare, at kamerakig anvendes i længere stræk.

Af hensyn til i videst mulige omfang at beskytte borgerens ret til privatliv vurderes det, at anvendelse af situationsbestemt kamerakig om natten kan begrænses til borgerens overkrop, med mulighed for at personalet kan zoome ud, hvis det findes nødvendigt i den konkrete situation. Det vurderes, at personalet derudfra kan konstatere, om borgeren får et epileptisk anfald. Det er Nævnets vurdering, at anvendelse af kamerakig på denne baggrund kan gøres så skånsom, som muligt.

I vurderingen af tidsrummet for anvendelsen af situationsbestemt kamerakig følger Nævnet kommunens indstilling om anvendelse af kamerakig på de tidspunkter, hvor borgeren opholder sig alene i sin bolig. Nævnet har lagt vægt på, at borgeren er i risiko

for væsentlig personskade, hvis borger 1 opholder sig alene, og der ikke er nogen, der opdager borger 1 epileptiske anfald.

Nævnet vurderer på denne baggrund, at betingelserne for at tillade anvendelse af situationsbestemt kamerakig er opfyldt, og at kommunen vil kunne anvende kamerakig mere kontinuerligt, når det i den konkrete situation vurderes nødvendigt.

Tidsmæssig udstrækning af tilladelse

Ifølge servicelovens § 128 b, stk. 1, skal en afgørelse om at tillade situationsbestemt kamerakig træffes for en afgrænset periode. Ifølge § 5 i bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne m.v. kan tilladelsen have en varighed på op til 12 måneder.

Nævnet lægger i vurderingen af den tidsmæssige udstrækning vægt på at, kommunen ikke har afprøvet en Guardian-plade, selvom de har anvendt kamerakig siden Dato 5. Kommunen oplyser, at de ønsker at afprøve Guardian-pladen samtidig med tilladelsen om kamerakig, da de ikke kan være sikre på, at pladen kan opfange alle borgerens epileptiske anfald, og der vil derfor stadig være en risiko for væsentlig personskade. Nævnet finder, at hensynet til borgeren og risikoen for personskade tilsiger, at der kan tillades kamerakig i den periode, hvor kommunen afprøver Guardian-pladen. Nævnet understreger således, at Guardian-pladen skal afprøves i forbindelse med tilladelsen til anvendelse af kamerakig.

Nævnet vurderer på denne baggrund, at situationsbestemt kamerakig kan tillades for en periode på 4 måneder.

Krav til tilladelsen i praksis

Nævnet giver med denne afgørelse tilladelse til, at personalet kan anvende situationsbestemt kamerakig inden for rammerne af tilladelsen. Personalet skal forinden anvendelse af kamerakig i den konkrete situation sikre sig, at mindre indgribende foranstaltninger ikke vil kunne afværge eller afhjælpe risikoen.

Det er også et krav, at

- Billeder af borgeren skal vises i direkte tid
- Videoen må ikke blive optaget, gemt eller lagret
- Personalet skal logge sig ind på en telefon eller computer for at kunne kigge ind via kameraet for at sikre, at det udelukkende er relevant personale, som får muligheden for at udføre et videobaseret kamerakig
- Systemet skal føre en log over, hvem der har logget ind, herunder i hvilken tidsperiode det videobaserede kamerakig har fundet sted
- Der skal være en tydelig indikator for, hvornår kameraet er tændt
- Der skal foretages skiltning el.lign. efter de til enhver tid gældende regler i Lov om TV-overvågning af steder, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, hvor der foretages TV-overvågning.

Nævnets sammensætning

Sagen er afgjort af følgende medlemmer:

Andreas Bøgsted-Møller
Stedfortræder for Formand
Dommer

Margrethe Kusk Pedersen
Nævnsmedlem
Kommunernes Landsforening

Anita Bager
Nævnsmedlem
Danske Handicaporganisationer

Modtagere af afgørelsen

Afgørelse er sendt til:

- Kommune 1
- borger 1,
- Person 1 (personlig værge)

[Klagevejledning, information om databehandling samt retsgrundlag er ikke vedlagt]

Afgørelse om delvis tilladelse til låsning og sikring af skabe og skuffer
(afgørelse 4)

Tilladelse til låsning og sikring af skabe og skuffer m.v.

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) har den 19. november 2025 truffet afgørelse om at tillade, at Kommune 1 kan aflåse 5 samlinger af skabe, markeret med tallene 2 til og med 13 i borger 1s bolig, i alle timer hvor Borger 1 ikke er ledsaget af personalet, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt.

Kommune 1s indstilling imødekommes delvist. I det kommunen ikke har tilstrækkeligt dokumenteret hvorfor, der er et behov for at skabene forbliver låst, når beboeren er sammen med personalet. Skabene må således kun være låst, når beboeren ikke er sammen med personalet, for eksempel når borger 1 har alene pauser, sover m.v.

Tilladelsen gælder for en periode på 12 måneder, fra datoen for afgørelse, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, herunder hvis beboeren skifter adresse, eller hvis tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Læs mere om afgørelsen på de følgende sider.

På vegne af Nævnet

Hanne Rasmussen

Formand

Dommer

Kommunens indstilling

Kommune 1 har den Dato 2 indstillet til, at Nævnet træffer afgørelse om, at kommunen kan låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 g, stk.1.

Kommunen anmoder om, at tilladelse til at aflåse skabe hvor beboerens legetøj, puder, tæpper mm. er opbevaret. Der anmodes om, at aflåsningen skal ske døgnet rundt, fra afgørelsen bliver afsagt og 12 måneder frem.

Kommunen har, efter de blev adspurgt, præciseret, hvilke skabe der ønskes aflåst. Bostedet oplyser, at beboeren har 6 samlinger af skabe nummereret fra 1 til 13, fordelt i grupperingerne 1, 2-3-4, 5-6-12, 7-8-9, 10-11 og 13. Det oplyses, at skab 1 ikke ønskes aflåst, så beboeren har et skab, hvori der er materialer, som beboeren altid har adgang til af pædagogiske årsager. Det oplyses at gruppe 2-3-4 indeholder medicin, struktur tavler og billeder. Diverse aktiviteter bl.a. puslespil (legetøj), samt mapper med diverse papirer bl.a. økonomi og breve til beboeren. Gruppe 5-6-12 indeholder afløb under håndvask i tekøkkenet og badeværelset. Beboeren afmonterer rørene og kommer jord og legetøj ned i afløbene. Gruppe 7-8-9 indeholder hygiejneartikler. Gruppe 13 indeholder vaskemaskine og tørretumbler.

Det er oplyst, at beboeren er diagnosticeret med autisme, mentalt retardering, samt Kommune 1. Ydermere oplyses det at beboeren har intet verbalt sprog og kommunikerer via kropssprog og lyde. Beboeren er beskrevet som udviklingsmæssigt at være mellem 1½ til 3 år gammel.

Kommunen oplyser at beboeren er bevilliget plads på bosted 1, der er et botilbudslignende tilbud efter, almenboligloven § 105 stk. 2, og modtager støtte efter servicelovens § 85.

Kommunen oplyser, at beboeren har behov for at have låst sine ting inde når borger 1 er alene uden personales tilstedeværelse, da borger 1 har et øget fokus på at stoppe diverse ting i toilettet, hvilket stopper toilettet, som leder til at beboeren kaster med sin afføring. Kommunen oplyser, ydermere at beboeren står op på tilfældige tidspunkter af natten, samt har behov for pauser og alenetid i løbet af dagen, hvor borger 1 er alene i sin lejlighed. På trods af at personalet kan motivere beboeren til ikke at lægge ting i toilettet, er der tidspunkter, hvor personalet ikke har borger 1 under opsyn.

Kommunen oplyser, at de ønsker at aflåse 12 af beboerens skabe og skuffer, men personalet vil være tilgængelige til at låse ting ud til beboeren efter behov.

Da beboeren bor i et botilbudslignende botilbud, lægges det til grund at beboeren ikke deler skabene eller dets indhold med andre beboer, således at det alene er beboerens egne genstande som låses inde.

Beboerens bemærkninger

Kommunen oplyser, at beboeren grundet sit nedsatte kognitive funktionsniveau ikke kan forstå en orientering om formålet med magtanvendelse, og der kan derfor ikke foretages en partshøring.

Andre bemærkninger

Væрге 1, beboerens væрге har oplyst at væрге 1 er enig i ansøgningen.

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra andre.

Begrundelse for afgørelsen

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade at låse og sikre skabe, skuffer m.v. i beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 g, stk. 1, er opfyldt. Nævnet giver derfor Kommune 1 tilladelse til at låse skabene 2 til og med 13, i de tidsrum hvor beboeren ikke er sammen med personalet, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt.

Tilladelsen gælder for en periode på 12 måneder, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, og tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Afgørelsen betyder, at Kommune 1s indstilling er imødekommet delvist. Kommunen har ansøgt om, at skabene er aflåst på alle tidspunkter, men samtidig oplyser, at personalet godt kan motivere beboeren til at stoppe. Det er derfor ikke tilstrækkeligt godtgjort, hvorfor der er et behov, for at skabene forbliver låst, når beboeren er sammen med personalet. Skabene må således kun være låst, når beboeren ikke er sammen med personalet, for eksempel når borger 1 har alene pauser, sover m.v.

Målgruppe

Ifølge servicelovens § 124 a er det er en betingelse:

- at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne,
- at beboeren ikke har givet et informeret samtykke til foranstaltningen, og
- at beboeren får personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104.

Nævnet vurderer, at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og at beboeren ikke har samtykket til foranstaltningen.

Nævnet lægger vægt på, at beboerens tilstand er beskrevet som "der kan ikke forventes helbredelse" i den vedlagte statusattest, sammenholdt med det oplyste funktionsniveau bostedet berettiget om.

Nævnet vurderer derudover, at beboeren modtager hjælp efter de bestemte bestemmelser i serviceloven.

Nævnet lægger vægt på, at beboeren bor på et botilbudslignende tilbud efter, almenboligloven § 105 stk. 2, og modtager støtte efter § 85.

Låsning og sikring af skabe og skuffer m.v.

Ifølge servicelovens § 128 g, stk. 1, er det en betingelse for at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig i et botilbud, at der er tale om en helt særlig situation, hvor beboeren gentagne gange har anvendt genstande i skabe eller skufferne mv. til at

- påføre sig selv eller andre væsentlig personskade eller
- forårsage væsentlig tingsskade.

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade at låse eller på anden måde sikre et eller flere skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig i et botilbud er opfyldt.

Nævnet lægger vægt på, at det er dokumenteret at beboeren gentagne gange har benyttet genstande i skabe eller skuffer til at forårsaget væsentlig tingsskade, ved at ca. en gang i måneden i perioden fra februar til august at komme genstande fra et skab, ned i toilettet så det stoppes, og derved skabt udgifter til slamsugning og rengøring.

Grundlæggende betingelser

Der er i servicelovens § 124 oplyst en række grundlæggende betingelser for magtanvendelse, der skal være opfyldt:

- Indgrebet skal være forsøgt forebygget på anden måde, og beboeren skal være forsøgt involveret.
- Magtanvendelsen skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået.
- Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.
- Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst muligt hensyn til beboeren og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødige krænkelser eller ulemper.

Nævnet vurderer, at de grundlæggende betingelser også er opfyldt.

Nævnet lægger vægt på, at kommunen oplyser at de har forsøgt alternative løsninger, så som at konstruere en boks med en spand i, hvor beboeren kan simulere at komme ting ned i, i stedet for toilettet, samt at det oplyses at man i videst mulige omfang forsøger at holde opsyn med beboeren, for at kunne motivere borger 1 til at stoppe med at putte ting i toilettet.

Ydermere oplyses det at beboeren trods personalets tilstedeværelse kan forsøge at putte tøj og ting i toilettet, samt at beboeren har behov for pauser med alene tid.

Kommunen oplyser også at der ikke er velfærdsteknologi, der kan forhindre beboerens handlinger.

Nævnet vurderer derfor på baggrund af en samlet vurdering, at betingelserne for at låse og sikre skabe og skuffer m.v. er opfyldt.

Tidsmæssig udstrækning af tilladelse

Ifølge servicelovens § 128 g, stk. 1 og 2, skal en afgørelse om at låse og sikre skabe og skuffer m.v. træffes for en afgrænset periode. Tilladelsen kan afgrænses til at gælde i et nærmere bestemt tidsrum af døgnet. Ifølge § 11 i bekendtgørelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne m.v. (magtanvendelsesbekendtgørelsen) kan tilladelsen have en varighed på op til 12 måneder.

Nævnet lægger i vurderingen af den tidsmæssige udstrækning vægt på at, det er oplyst at beboeren ikke har udsigt til forbedring, og det derfor er påregneligt at der vil være et behov selv efter de 12 måneder.

Krav til tilladelsen i praksis

Nævnet giver med denne afgørelse tilladelse til at låse og sikre skabe, skuffer m.v. i en beboers bolig i et botilbud. Personalets brug af tilladelsen skal altid bero på en konkret vurdering af, hvorvidt der i det enkelte tilfælde foreligger en risiko for væsentlig personskade eller væsentlig tingsskade, hvis der ikke foretages en låsning eller sikring efter tilladelsen.

Det er også et krav, at det sikres, at beboeren efter anmodning hurtigt, men under iagttagelse af hensynene bag tilladelsen får adgang til de aflåste skabe og skuffer m.v.

Nævnets sammensætning

Sagen er afgjort af følgende medlemmer:

Hanne Rasmussen

Formand
Dommer

Jytte Terkildsen

Nævnsmedlem
Kommunernes Landsforening

Line Rishøj

Nævnsmedlem
Danske Handicaporganisationer

Modtagere af afgørelsen

Afgørelse er sendt til:

- Kommune 1
- Borger 1
- Kopi til Værge 1,

[Klagevejledning, information om databehandling samt retsgrundlag er ikke vedlagt]

Afgørelse om adgang til en beboers bolig, sundhedsrisiko (afgørelse 5)

Tilladelse til adgang til beboers bolig i et botilbud

Det Socialfaglige Nævn vedrørende Magtanvendelse over for Borgere med Handicap (Nævnet) har på nævnsmødet den Dato 2 truffet afgørelse om at tillade, at Kommune 1 må åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til Beboer 1s bolig, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt til at undgå en væsentlig og nærliggende risiko for, at beboeren forårsager væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv eller andre.

Tilladelsen gælder for en periode på 12 måneder, fra datoen for afgørelse, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, og tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Læs mere om afgørelsen på de følgende sider.

På vegne af Nævnet

Dot Buchtrup

Formand

Dommer

Kommunens indstilling

K1 har den d2 indstillet til, at Nævnet træffer afgørelse om at tillade, at kommunen kan åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 h, stk. 1.

Beboer 1 (beboeren) er diagnosticeret med Paranoid Skizofreni og cannabisafhængighedssyndrom. Beboeren er psykotisk, har ingen erkendelse af identitet, hallucinationer og vrangforestillinger, beboer 1 er verbal aggressiv, uden struktur, og beboer 1 formår ikke at varetage ADL-opgaver. Beboeren er svær at motiverer til at modtage medicin, og når beboer 1 ikke ønsker at tage sin medicin, bliver beboeren indlagt i psykiatrien med henblik på tvangsmedicinering.

Beboeren bor i et botilbudslignende tilbud omfattet af lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 3, hvorefter beboeren er bevilliget et botilbud efter almenboligloven § 105, og beboer 1 er tildelt socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Kommunen oplyser, at adgang til beboerens bolig er påkrævet for at afværge risiko for væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv og andre, da beboerens bolig er i meget dårlig stand. Beboerens bolig fremstår uhygiejnisk, med misfarvninger på væggene, gulvene er sorte af skidt, afføring og snavs og med bunker af affald på gulvet. Kommunen oplyser endvidere, at lejligheden er i en stand, hvor den vurderes misligholdt, og for at forebygge eventuelle bygnings-skader for beboeren og dennes underbo, så vurderer kommunen, at det er nødvendigt at rydde op, rengøre og istandsætte lejligheden.

Kommunen oplyser, at beboeren tidligere har forårsaget væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv eller andre. Beboeren glemmer at slukke sin bruser eller vandhane, hvorefter der løber vand ud i boligen. Senest den Dato3 har der været besigtigelse af boligen grundet vandskade, hvorfra vand fra badeværelset er løbet ud i entre og ned i boligen nedenunder.

Kommunen oplyser, at der gentagne gange er forsøgt med forskellige socialpædagogiske tilgange til at motivere beboeren til at tillade rengøring af beboer 1s lejlighed. Beboeren er dog afvisende overfor alle pædagogiske forsøgt på støtte, og beboer 1 smider personalet ud, når de henvender sig herom.

Det er kommunens ønske, at de kan få adgang til beboerens bolig i botilbud i 3-4 uger for at istandsætte lejligheden, hvorefter kommunen ønsker adgang til at kunne vedligeholde og rengøre boligen cirka en gang om ugen. Kommunen ønsker, at tilladelsen skal gælde i 1 år.

Nævnets sekretariat har til brug for sagens oplysning indhentet supplerende oplysninger i form af dokumentation for, at beboeren har diagnoser af varig karakter. Nævnets sekretariat har anmodet kommunen uddybe, hvordan boligens stand er og hvori, der foreligger en sundhedsmæssig risiko samt en beskrivelse af og/eller dokumentation for de tidligere tilfælde, hvor beboeren har forårsaget væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv eller andre. Endeligt har Nævnets sekretariat indhentet oplysninger om, hvordan gennemførelsen af indgrebet sker og den ønskede tidsperiode for tilladelsen.

Beboerens bemærkninger

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra beboeren.

Kommunen oplyser, at beboeren ikke er interesseret i, at der beboer 1s lejlighed rengøres og istandsættes.

Andre bemærkninger

Nævnet har ikke modtaget bemærkninger fra andre.

Nævnets afgørelse om tilladelse til adgang til en beboers bolig overfor beboer 1, cpr.nr.

Begrundelse for afgørelsen

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 h, stk. 1 er opfyldt. Nævnet giver derfor Kommune 1 tilladelse til at åbne hoveddøren til beboer 1s bolig, hvis det i den konkrete situation vurderes nødvendigt for at undgå en væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren eller andre.

Der gives tilladelse til at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 h, stk. 1 for en periode på 12 måneder.

Tilladelsen gælder således for perioden Dato1 til Dato1, men ophører, hvis forholdene ændrer sig, og tilladelsen ikke længere er nødvendig.

Målgruppe

Ifølge servicelovens § 124 a er det er en betingelse:

- at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne,
- at beboeren ikke har givet et informeret samtykke til foranstaltningen, og
- at beboeren får personlig og praktisk hjælp eller socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104.

Nævnet vurderer, at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og at beboeren ikke har samtykket til foranstaltningen.

Nævnet lægger vægt på, at beboeren er diagnosticeret med Paranoid Skizofreni og cannabisafhængighedssyndrom. Af fremsendte materiale fremgår af bevilling af botilbud fra Dato 5, at beboeren har været indlagt under diagnoserne Paranoid Skizofreni og cannabisafhængighedssyndrom, og at beboeren i de sidste 5 år har været indlagt i længerevarende perioder.

Beboeren har ingen sygdomserkendelse, beboer 1 er kronisk psykotisk, taler med sig selv med flere forskellige stemmer, har hallucinationer, stemmehøring og vrangforestillinger samt ingen erkendelse af identitet. Beboeren fremstår dyrisk, når beboer 1 taler med sine stemmer, da beboer 1 er anspændt, savler, råber og har hænderne op foran ansigtet. Beboeren har sin egen logik og neologismer, og beboer 1 kan ikke kende forskel på virkeligheden og beboer 1s psykotiske verden. Beboeren er verbal aggressiv og fremstår truende, beboer 1 reagerer uforudsigeligt og beboer 1s humør er svingende. Beboeren har givet udtryk for suicidale tanker.

Beboeren har et omfattende behov for hjælp til almindelige daglige funktioner samt omsorg, støtte og udvikling. Beboerne har vanskeligt ved at give udtryk for sine behov, beboer 1 kan ikke strukturere sig selv eller sine rammer, og beboer 1 formår ikke at varetage

ADL-opgaver. Når beboeren skal spise, blander beboer 1 maden på en aparte måde og snakker ned i maden.

Beboeren skal modtage depotinjektion hver 14. dag, og hvis det ikke lykkes i botilbuddet, bliver beboeren indlagt i psykiatrien med henblik på tvangsmedicinering.

Det fremgår af fremsendte VUM, at overlægen i Dato 6 vurderer, at prognosen for bedring hos beboeren er dårlig, og det ikke kan forventes, at beboeren får bedring. Det fremgår yderligere, at der ikke er en realistisk mulighed for, at beboeren får det bedre psykisk.

Henset til beboerens sygdomshistorik og helbredsmæssige tilstand, lægger Nævnet til grund, at beboeren har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Nævnet lægger yderligere vægt på, at kommunen oplyser, at beboeren ikke er interesseret i, at beboer 1s bolig rengøres eller istandsættes.

Nævnet vurderer derudover, at beboeren bor i et botilbudslignende tilbud omfattet af lov om socialtilsyns § 4, stk. 1, nr. 3, og er visiteret til at botilbud efter almenboliglovens 105 med støtte efter servicelovens § 85.

Adgang til en beboers bolig i et botilbud

Ifølge servicelovens § 128 h, stk. 1, er det en betingelse for at tillade at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en bolig i et botilbud, at det er absolut nødvendigt for at undgå en væsentlig og nærliggende risiko for

- at beboeren forårsager væsentlig og alvorlig personskade på sig selv eller andre, eller
- at der er en væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren eller andre.

Nævnet vurderer, at betingelserne for at tillade at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en bolig i et botilbud er opfyldt.

Nævnet lægger vægt på, at det fremgår af lægeerklæring af Dato 4, at beboeren bolig efterhånden er sundhedsskadelig, da boligen er tilgroet i skidt, alt er sort, og badeværelset er ubrugeligt. Botilbuddet oplyser yderligere, at boligen er uhygiejnisk, har misfarvninger på væggene, gulve, der fremstår sorte af skidt, afføring, affald og snavs og bunker af affald bestående af alt fra indpakningspapir fra mad og slik til cigaret- og jointskodder.

Nævnet lægger også vægt på, at botilbuddet oplyser, at der har været vandskade i boligen, da afløb og riste var tilstoppet, og beboeren ikke havde slukket for vandhanen. Dette medførte, at vand løb fra badeværelset, ud i entréen og ned i boligen nedenunder. Botilbuddet oplyser, at der er mistanke om skimmel og svamp mellem beboerens bolig og boligen nedenunder.

Nævnet lægger yderligere vægt på, at det fremgår af fremsendte VUM, at beboerens tidligere bolig blev vurderet ubeboelig, da boligen var forsømt. Yderligere fremgår det, at beboeren under indlæggelser har tendens til at stoppe afløb til, så der er risiko for vandskade, og at beboer 1s værelse og badeværelse er meget beskidt med spyt, snavs, mælk og afføring.

Nævnet vurderer således, at adgang til boligen er absolut nødvendigt for at undgå en væsentlig og nærliggende risiko for, at der er en væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren og andre.

Grundlæggende betingelser

Der er i servicelovens § 124 oplyst en række grundlæggende betingelser for magtanvendelse, der skal være opfyldt:

- Indgrebet skal være forsøgt forebygget på anden måde, og beboeren skal være forsøgt involveret
- Magtanvendelsen skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået
- Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes
- Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst muligt hensyn til beboeren og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødige krænkelse eller ulempe.

Nævnet vurderer, at de grundlæggende betingelser også er opfyldt.

Nævnet lægger vægt på, at botilbuddet i 1,5 år har forsøgt at motivere beboeren til at medvirke til rengøring, tilbudt at personalet kunne gøre rent og tilbudt, at et eksternt firma kan gøre rent. Ligeledes at rengøring kan ske, når beboeren er indlagt i psykiatrien. Derudover er beboeren blevet tilbudt flytning til anden bolig.

Nævnet vurderer derfor på baggrund af en samlet vurdering, at betingelserne for at give tilladelse til at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud er opfyldt.

Tidsmæssig udstrækning af tilladelse

Ifølge servicelovens § 128 h, stk. 1, må en tilladelse til at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud ikke overstige en tidsmæssig periode på 12 måneder.

Der gives tilladelse til at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud efter servicelovens § 128 h, stk. 1 for en periode på 12 måneder

Nævnet lægger i vurderingen af den tidsmæssige udstrækning vægt på, at der foreligger risiko for væsentlig sundhedsmæssig risiko for sig selv og andre, da beboerens bolig er uhygiejnisk. Boligen har misfarvninger på vægge, gulvene er sorte af skidt, afføring og snavs og med bunker af affald på gulvet.

Ligeledes lægger Nævnet vægt på, at afløb og rister bliver stoppet af skidt, snavs og affald, hvilket medfører risiko for vandskade og udvikling af skimmelsvamp, når beboeren ikke slukker for vandhaner og bruser.

Krav til tilladelsen i praksis

Nævnet giver med denne afgørelse tilladelse til at åbne en aflåst eller på anden måde sikret yderdør til en beboers bolig i et botilbud. Personalets brug af tilladelsen skal altid bero på en konkret vurdering af, om det er absolut nødvendigt at åbne døren, fordi der er en væsentlig og nærliggende risiko for, at beboeren i den konkrete situation forårsager en væsentlig sundhedsmæssig risiko for beboeren eller andre.

Personalet skal også i hvert enkelt tilfælde vurdere, om man kan anvende andre mindre indgribende foranstaltninger og om magtanvendelsen på anden måde kan forebygges, herunder om beboeren kan involveres. Hvis det bliver nødvendigt at åbne en dør, skal det ske så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til beboeren og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødige krænkelse eller ulempe.

Nævnets sammensætning

Sagen er afgjort af følgende medlemmer:

Dot Buchtrup

Formand
Dommer

Søren Hvid Karsten

Nævnsmedlem
Kommunernes Landsforening

Antonio Rios Jensen

Nævnsmedlem
Danske Handicaporganisationer

Modtagere af afgørelsen

Afgørelse er sendt til:

- Kommune 1
- Beboer 1

[Klagevejledning, information om databehandling samt retsgrundlag er ikke vedlagt]